

ABZDiervoeding

DE SAMENWERKING

ABZ De Samenwerking

Jaarverslag 2021

Inhoudsopgave

Bedrijfsprofiel	2
Introductie	2
Missie	2
Visie	2
Kernwaarden	2
Strategie	3
Verslag van de Raad van Commissarissen	4
Voorwoord	4
Corporate Governance	5
Raad van Commissarissen ABZ Diervoeding	5
Bestuur en Raad van Toezicht De Samenwerking	5
Ledenraad ABZ Diervoeding	6
Ledenbijeenkomst ABZ Diervoeding	6
Algemene Ledenvergadering De Samenwerking	6
Leden	6
Kerncijfers	7
Verslag van de directie	8
Onzekere tijden, uw coöperatie als veilig baken	8
Afzetontwikkeling	8
Financieel resultaat	10
Financiële positie	10
Risicomanagement	10
Deelnemingen	11
Personeel & Organisatie	12
Marketing & Communicatie	12
Inkoop & Logistiek	13
Productie & Expeditie	14
Kwaliteit, Arbo en Milieu	14
Duurzaamheid	15
Nutritie & Innovatie	15
Verkoop & Advisering	17
Vooruitzichten	22
Samengevatte jaarrekening Coöp. Arkervaart-BramecoZon U.A.	23
Balans	24
Winst- en verliesrekening	26
Kasstroomoverzicht	27
Algemene toelichting	28
Grondslagen voor financiële verslaggeving	29
Toelichting op de balans	33
Toelichting op de winst- en verliesrekening	36
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	38
Resultaatbestemming en aansprakelijkheid	39
Preadvies van de Raad van Commissarissen	39
Samengevatte jaarrekening C.L.V. "De Samenwerking" u.a.	41
Balans	42
Winst- en verliesrekening	44
Kasstroomoverzicht	45
Algemene toelichting	46
Grondslagen voor financiële verslaggeving	47
Toelichting op de balans	49
Toelichting op de winst- en verliesrekening	52
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	53
Resultaatbestemming en aansprakelijkheid	54
Preadvies van de Raad van Commissarissen	55
Personalia	56
Directie en Management Team	56
Raad van Commissarissen	57
Ledenraad	58
Organigram	56
Adressen	60

Bedrijfsprofiel

Introductie

Coöperatie ABZ De Samenwerking U.A. is een middelgrote producent van diervoeders voor landbouwhuisdieren. Naast de nieuwe naam van onze coöperatie treden wij naar buiten met de handelsnamen ABZ Diervoeding en De Samenwerking. Krachtige merknamen die uitstralen wat wij doen en waar wij goed in zijn en daarnaast verwijzen naar onze geschiedenis van meer dan 100 jaar coöperatief samenwerken.

Wij zijn toonaangevend op het gebied van diervoeding voor landbouwhuisdieren. Met onze producten en diensten dragen wij bij aan excellente prestaties op de bedrijven van onze leden en afnemers.

De aansturing van de organisatie vindt plaats vanuit kantoren in Nijkerk, Eindhoven, Haastrecht en Stroobos. Naast de fabrieken op deze vestigingen, is er een productielocatie in Markelo en hebben wij een gespecialiseerde fabriek voor proefvoerders en voeders voor jonge dieren in Leusden.

Ons werkgebied betreft geheel Nederland. Daarnaast zetten wij op beperkte schaal voeders af in de grensstreek met België en Duitsland.

Missie

Wij willen de nummer één partner zijn voor Nederlandse veehouders op het gebied van diervoeding. Wij willen exact leveren wat zij nodig hebben: de meest geschikte voeders en advies, tegen een zo laag mogelijke kostprijs, resulterend in een maximaal rendement voor hun bedrijf.

Om onze missie uit te dragen, positioneren wij ons met de pay off:

Het beste dichtbij

Visie

Wij voeren een consistent beleid om onze missie en ambities te realiseren. Onze focus is gericht op de kernactiviteiten:

- het inkopen van grondstoffen;
- het ontwikkelen, produceren en verkopen van diervoeders voor landbouwhuisdieren;
- het hoogwaardig adviseren van de veehouder op voer gerelateerde gebieden.

Wij hanteren korte lijnen en zijn sterk betrokken bij onze leden/afnemers en ketenpartners. Onze vakbekwame en gepassioneerde medewerkers werken aan continue verbeteringen op ons vakgebied en de vertaling daarvan in concrete resultaten op het boerenerf. Samen met de veehouders streven wij, met oog voor een veranderende omgeving, naar een sterke veehouderijsector.

Kernwaarden

Binnen de onderneming staan de onderstaande waarden centraal.

Klantgericht

Wij willen onze veehouders ontzorgen op het gebied van diervoeding. Door persoonlijk contact en een oprechte interesse in wat zich op het erf en in de omgeving van onze ondernemers afspeelt; door aanwezig te zijn in de regio; door het leveren van maatwerk in voeders en advies.

Integer

Wij zijn partner op het boerenerf. Wij zijn sterk betrokken bij de bedrijfsvoering van onze veehouders. Zaken doen wij open en transparant. Wij hanteren een transparante prijsstructuur en betrekken onze leden bij de gang van zaken bij de coöperatie.

Gedreven

Dagelijks opereren wij in het belang van onze veehouders. Hun gedrevenheid inspireert ons. Samen met hen gaan wij voor het behalen van excellente resultaten op het boerenerf. Passie, focus en slagvaardigheid geven ons een voor-sprong in de markt.

Strategie

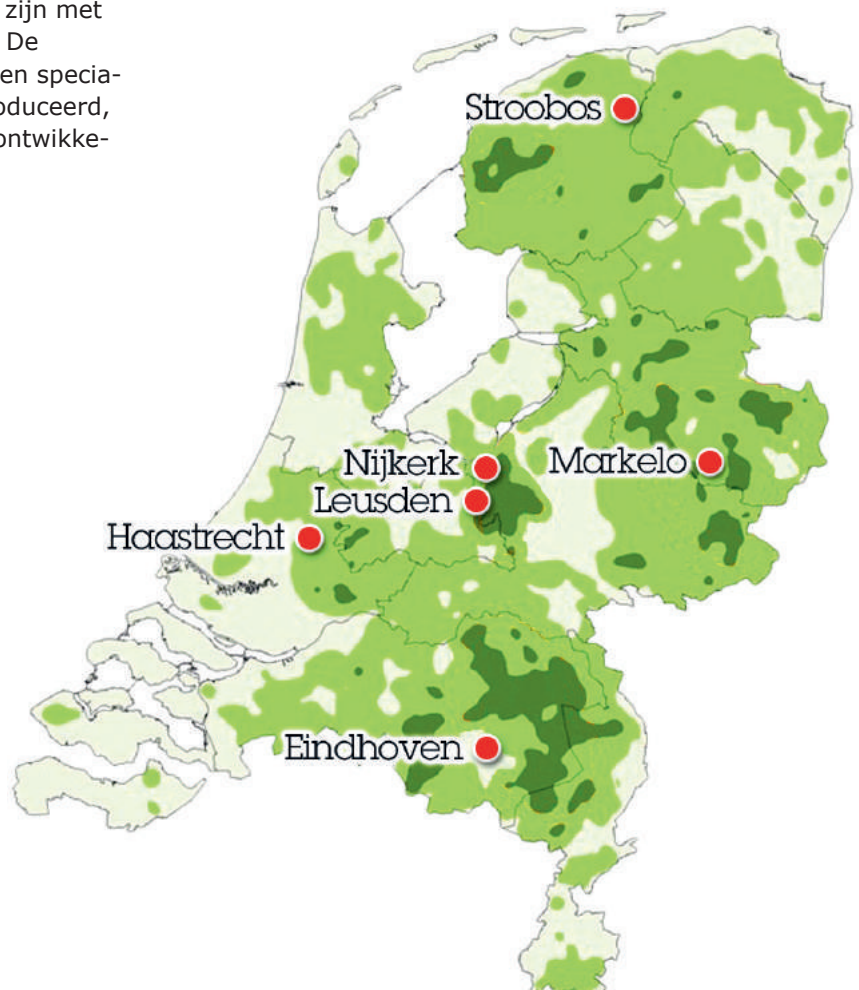
De strategie waarmee wij invulling geven aan onze visie en waarmee wij onze missie willen verwezenlijken bestaat uit een viertal pijlers: **kostprijs**, **kennis**, **kwaliteit** en **groei**.

Een lage kostprijs is van belang om onze leden/afnemers een scherpe voerprijs te kunnen bieden. Hun rendement is wat ons drijft en – in bredere zin – een krachtige, toekomstbestendige veehouderijsector. Bewust kiezen wij voor een platte, slagvaardige organisatie met korte lijnen. Onze voeders worden geproduceerd in efficiënte fabrieken in de vijf regio's in Nederland met de hoogste concentratie dieren. Een groot deel van de grondstoffen wordt over water aangevoerd. De expeditie wordt in eigen beheer uitgevoerd met behulp van een modern wagenpark.

Wij vertalen kennis in gedegen advies om zo het (coöperatief) rendement te vergroten. Hierbij is de feedback van onze klanten van groot belang. Met een team van specialisten per sector bedienen wij de sectoren waarin wij actief zijn: pluimvee-, varkens-, rundvee-, schapen- en geitenhouderij. Elk team wordt ondersteund door eigen nutritionisten, waardoor er korte lijnen zijn met nutritie, productie, inkoop en kwaliteit. De fabriek in Leusden, waar proefvoeders en specialiteiten voor jonge dieren worden geproduceerd, maakt het ons mogelijk onderzoek en ontwikkeling in eigen beheer te realiseren.

De coöperatie fungeert als verlengstuk van de ondernemingen van haar leden/afnemers. De kwaliteit van onze organisatie, producten en diensten is daarom van groot belang. Wij weten met onze voeders topprestaties te behalen door de keuze van grondstoffen, de opbouw van receptuur en de aandacht voor gezonde dieren. Dankzij de efficiënte en effectieve inrichting van onze organisatie kunnen wij onze voeders tegen de laagst mogelijke kostprijs afzetten.

Wij zijn ons bewust van de veranderende omgeving, de consolidatie in de veehouderij en diervoederindustrie en de kansen en mogelijkheden die dit met zich meebrengt. Wij willen door-groeien op een gezonde manier. Niet om de grootste te zijn, maar om de beste te blijven. Door te groeien kunnen wij kosten blijven beheersen en verder professionaliseren. Wij willen actief zijn en blijven in alle dier- en deelsectoren. Hiermee geven wij invulling aan onze coöperatieve basis en spreiden wij risico's. Door in verschillende regio's actief en aanwezig te zijn, blijven wij betrokken en dichtbij onze leden/afnemers.

Verslag van de Raad van Commissarissen

Voorwoord

Beste leden,

En weer sluiten we een jaar af zoals we niet hadden kunnen verwachten. Het jaar waarin het nog niet gedaan was met de Corona-perikelen, maar ook het jaar waarin we gewerkt hebben aan de voorbereidingen een nieuwe coöperatieve organisatie te vormen. Dit laatste zelfs met een nieuwe loot aan de stam. Alle drie hebben 2021 op hun eigen manier gekleurd.

Laten we beginnen met de fusie tussen de coöperaties ABZ Diervoeding en De Samenwerking. Deze moet worden gezien als een nieuwe stap om ervoor te zorgen dat onze coöperatie optimaal is afgestemd op de ontwikkelingen in de mengvoederindustrie, nu en in de toekomstige jaren. Deze ontwikkelingen zijn op zich nooit eenduidig, maar we hebben het belangrijk gevonden duidelijke keuzes te maken, zodat we op ieder moment onze veehouders een zo goed mogelijk product voor een redelijke prijs kunnen blijven leveren. Dat is geen simpele klus, maar het is op deze manier dat wij het ledenbelang dienen. Zoals vorig jaar in dit verslag uitgelegd, maakt het niet veel uit onder welke noemer de komende jaren een behoorlijke reductie van het aantal dieren zal gaan plaatsvinden. Het is een realiteit die we onder ogen moeten zien. Op zich zou dit kunnen dwingen tot een lagere productiecapaciteit voor mengvoerders, maar het tegendeel blijkt waar. Het toenemende aantal recepturen, gecertificeerde voeders, hygiëne-eisen en opnieuw gebruik van diermeel, vraagt om voldoende capaciteit en flexibiliteit, vooral omdat steeds minder voerstromen elkaar mogen 'kruisen'. Om dit op een goede manier te kunnen doen, is samenvoegen van capaciteit door middel van samenwerking een belangrijk instrument. Als coöperatie doen we dat graag met andere coöperaties. Samenwerking kent vele varianten. Zo kopen we al gezamenlijk grondstoffen, doen aan gezamenlijke op- en overslag en ruilen soms productietaken met elkaar uit. De meest vergaande samenwerking is natuurlijk die van een fusie. Gedurende de eerste helft van het afgelopen jaar is ons tijdens vele gesprekken duidelijk geworden dat de coöperaties De Samenwerking en ABZ Diervoeding op vele punten complementair aan elkaar zijn.

Een bevinding die ons denken stuurde richting een daadwerkelijke fusie per januari jongstleden. Uiteraard is deze fusie finaal een ledenbeslissing, genomen door de Ledenraad van ABZ Diervoeding en de Algemene Ledenvergadering van De Samenwerking. Wij zijn trots op onze nieuwe coöperatie ABZ De Samenwerking U.A.

Wordt dan vanaf nu alles anders? Gelukkig juist niet! Het bundelen en versterken van onze gezamenlijke expertise, financiële slagkracht, bedienen van een steeds complexere markt en benutten schaalvoordelen maken ons tot een robuustere organisatie in overeenstemming met de eerder geschetste ontwikkelingen. Het realiseren van deze verworvenheden is waaraan wij de komende tijd heel hard gaan werken.

Dit verslag mag zeker niet onvermeld laten het samengaan met Bosgoed Diervoeders uit Wilp-Achterhoek in Oost-Nederland. Bosgoed Diervoeders maakt sinds 17 januari 2022 volledig deel uit van onze gemeenschappelijke organisatie. Graag willen wij de afnemers van Bosgoed Diervoeders een warm welkom heten.

Alhoewel de laatste Corona-variant gelukkig wat milder lijkt qua ziekteverwekkende eigenschappen, was de impact voor onze beide voormalige coöperaties substantieel. Met name de maatregelen zo min mogelijk mensen op kantoor te hebben en het in acht nemen van fysieke afstand tot elkaar, bemoeilijkten het dagelijks werk. Ondanks dat is het uitstekend gelukt de dienstverlening aan onze veehouders te continueren. Graag willen wij namens de (nieuwe) Raad van Commissarissen onze complimenten maken aan al onze medewerkers die dit mogelijk hebben gemaakt. Niets lukt zomaar vanzelf en alles is mensenwerk.

Tot slot: niets is mogelijk zonder de loyaliteit van onze leden die vanuit welbegrepen eigenbelang coöperatief ondernemen. Elders in dit jaarverslag leest u over de goede resultaten van ABZ Diervoeding en De Samenwerking, behaald in het jaar 2021. Wij willen u daarvoor van harte bedanken.

Namens de Raad van Commissarissen,
Rens van Dobbenburgh, voorzitter
Harold Vlooswijk, vicevoorzitter

Corporate Governance

Coöperatie ABZ De Samenwerking U.A. is een coöperatie van leden-ondernemers. Voor de bestuurlijke inrichting is gekozen voor het Raad van Commissarissenmodel.

De leden van de coöperatie houden toezicht op de directie en de algemene gang van zaken binnen de coöperatie door middel van een Raad van Commissarissen. Tevens functioneert de RvC als een adviesorgaan voor de directie. De RvC bestaat vanaf 1 januari 2022 uit 11 leden. Dit aantal zal door middel van het rooster van aftreden teruggebracht worden tot zeven leden. Tien commissarissen zijn lid en afnemer van de coöperatie, daarnaast is er één externe commissaris. De commissarissen worden door de Ledenraad gekozen. De Ledenraad is het hoogste orgaan van de coöperatie.

Binnen de RvC zijn een auditcommissie, een remuneratiecommissie en een selectie- en benoemingscommissie ingesteld. Tenminste eenmaal per jaar bespreekt het college, buiten aanwezigheid van de algemeen directeur, het functioneren van de RvC en de algemeen directeur en dat van de individuele commissarissen en algemeen directeur.

De algemeen directeur wordt benoemd door de RvC en vormt het bestuur van de coöperatie.

Op onze website zijn de statuten, het commissarissenreglement, de profielschets voor de RvC, het ledenraadsreglement en de profielschets voor de ledenraadsleden beschikbaar.

De corporate governance structuur is ingericht zoals vastgelegd in de NCR-Code voor coöperatief ondernemerschap, voor zover de bepalingen daarin als relevant voor de coöperatie worden beschouwd en een meerwaarde voor de coöperatie als geheel geven. De directie en de RvC zijn hier gezamenlijk verantwoordelijk voor.

Raad van Commissarissen ABZ Diervoeding

In 2021 kwamen de RvC en directie tien keer bijeen. De vergaderingen zijn vanwege de COVID-19 preventiemaatregelen een aantal keren (gedeeltelijk) online georganiseerd. Daarnaast is er zes keer een extra online overleg geweest. De vergaderingen van de RvC verliepen constructief. In de vergaderingen werden het beleidsplan, de jaarlijkse begroting en investeringsvoorstellen bekrachtigd. Daarnaast zijn de financiële rapportage, de strategie en de

voornaamste risico's verbonden aan de onderneming besproken. De fusie met de Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a. te Haastrecht was één van de belangrijkste onderwerpen.

De auditcommissie kwam in het verslagjaar drie keer (online) bijeen. Twee van deze vergaderingen zijn bijgewoond door de accountant. De belangrijkste onderwerpen waren de financiële resultaten van de coöperatie, de benoeming van de accountant voor controle van de jaarrekening, het debiteurenbeleid en de risicobeheersing binnen de coöperatie.

De remuneratiecommissie kwam één keer (online) bijeen. Belangrijkste onderwerp was het functioneren en de bezoldiging van de directie.

De selectie- en benoemingscommissie kwam twee keer (online) bijeen. Belangrijkste onderwerp was de verkiezing binnen de RvC conform het geldende rooster van aftreden. Hierbij zijn de uitgangspunten zoals vastgelegd in de profielschets voor de RvC gehanteerd als leidraad.

Cees van den Broek uit Oud Gastel was aftredend en niet herbenoembaar. Ria Derks uit Bantega was aftredend en heeft zich niet herbenoembaar gesteld. De Ledenraad heeft door middel van schriftelijke stemming in de ontstane vacatures benoemd Henk Jolink uit Drempt en Ytsje De Groot-Krikke uit Vrouwenparochie.

Bestuur en Raad van Toezicht De Samenwerking

In 2021 kwam het bestuur en de directie zes keer bijeen. Daarnaast is er negen keer een gezamenlijke vergadering geweest met bestuur, directie en Raad van Toezicht. De vergaderingen zijn vanwege corona een aantal keren (gedeeltelijk) online georganiseerd. De Raad van Toezicht kwam twee keer apart bijeen.

De vergaderingen verliepen constructief. In de vergaderingen werden het beleidsplan, de jaarlijkse begroting en investeringsvoorstellen bekrachtigd. Daarnaast zijn de financiële rapportage, de strategie en de voornaamste risico's verbonden aan de onderneming besproken. De fusie met coöperatie Arkervaart-BramecoZon U.A. was één van de belangrijkste onderwerpen.

In verband met deze aanstaande fusie hebben afvaardigingen van het bestuur en Raad van Toezicht van De Samenwerking zes keer overleg gehad met afvaardigingen van bestuur en Raad van Commissarissen van ABZ Diervoeding.

Deze besprekingen verliepen constructief. Uiteindelijk hebben deze geleid tot een door bestuur en Raad van Toezicht unaniem gedragen fusievoorstel.

Ledenraad ABZ Diervoeding

De Ledenraad van ABZ Diervoeding heeft in het verslagjaar vier keer (deels online) vergaderd. De vergaderingen vonden plaats in januari, maart, juni en oktober. Vanwege de voorgenomen fusie met De Samenwerking zijn er vier extra online vergaderingen georganiseerd. De laatste van deze vier was op 22 december 2021, in deze vergadering is unaniem ingestemd met het voorstel tot fusie. De vergaderingen werden voorgezeten door de voorzitter van de RvC en verliepen constructief en in goede sfeer. In de Ledenraadsvergaderingen zijn de afzetontwikkeling, het financiële resultaat en de algemene gang van zaken binnen de coöperatie besproken. De fusie met de Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a. te Haastrecht was één van de belangrijkste onderwerpen.

De vergadering die in maart werd gehouden is de zogenaamde jaarvergadering zoals in de statuten is vastgelegd. Deze jaarvergadering werd voorafgegaan door één digitale ledenbijeenkomst. In de jaarvergadering van de Ledenraad werd een toelichting gegeven op de jaarrekening over het boekjaar 2020. De jaarrekening en resultaatbestemming werden vastgesteld. De Ledenraad verleende volgens preadvies van de RvC decharge aan het bestuur over het gevoerde beleid en aan de RvC voor het gehouden toezicht. In deze jaarvergadering vond de (her)benoeming van de commissarissen plaats.

Het Ledenraadslid Ben Vlemminx uit Oirschot was in het verslagjaar aftredend en niet herkiesbaar. In afwijking van het geldende rooster van aftreden is ervoor gekozen om de heer Vlemminx een extra termijn toe te kennen. De heer Vlemminx is door de leden met ruime meerderheid herkozen. Aftredend en niet herkiesbaar waren André van Vliet uit Zeewolde en Bart Huisjes uit Zuidwolde DR. Als kandidaat werden gesteld: Mike Gering uit Hengevelde, Henri Peters uit Leunen en Jan Woudstra uit Menaldum. De kandidaten werden door de leden met ruime meerderheid gekozen. Alle leden kregen de mogelijkheid om via onze website deel te nemen aan de verkiezingen.

De Ledenraad van coöperatie ABZ De Samenwerking U.A. bestaat vanaf 1 januari 2022 uit 21 personen. Zij zijn allen gekozen door en uit de leden van de coöperatie.

Ledenbijeenkomst ABZ Diervoeding

Op 18 maart 2021 is er een digitale Ledenbijeenkomst gehouden. Vanwege de COVID-19 crisis was het niet mogelijk de gebruikelijke fysieke bijeenkomsten in de regio te organiseren. De vergadering werd bijgewoond door ongeveer 210 leden. Een toelichting werd gegeven op de jaarrekening en het voorstel voor resultaatbestemming over het boekjaar 2020. De leden werden geïnformeerd over de voorgestelde (her)benoemingen binnen de RvC. Tevens werden de leden geïnformeerd over de aanstaande verkiezingen binnen de Ledenraad. Na de pauze werden er drie aparte sessies georganiseerd voor de sectoren herkauwers, varkens en pluimvee.

Algemene Ledenvergadering De Samenwerking

Op 27 mei 2021 is er een digitale Algemene Ledenvergadering gehouden met 99 deelnemers. Vanwege corona was het niet mogelijk de gebruikelijke fysieke bijeenkomst te organiseren. Een toelichting werd gegeven op de jaarrekening en het voorstel voor resultaatbestemming over het boekjaar 2020 werd vastgesteld. Verder werd akkoord gegaan met de voorgestelde (her)benoemingen binnen het bestuur en de Raad van Toezicht. Adwin van Schaaik en Jan Henk Verburg werden herkozen als bestuurslid.

In het kader van de fusie met coöperatie Arkervaart-BramcoZon U.A. is er een extra Algemene Ledenvergadering georganiseerd op 22 december 2021 met 397 deelnemers. De laatste vergadering was de zogenaamde fusievergadering, waarin het besluit tot fusie met ruime meerderheid is aangenomen. Het benodigde quorum om dit besluit te kunnen nemen is ruimschoots behaald. 95 procent van de aanwezige stemmen stemde voor de fusie.

Leden

Coöperatie ABZ De Samenwerking U.A. is een onderneming van leden-ondernemers. Leden die geen onderneming meer exploiteren worden naar verloop van tijd uitgeschreven. ABZ Diervoeding mocht in 2020 86 nieuwe leden verwelkomen. Per 31 december 2021 waren er 1.813 leden geregistreerd. De Samenwerking mocht 25 nieuwe leden verwelkomen. Per 31 december waren er 794 leden geregistreerd. De nieuwe coöperatie is per 1 januari 2022 gestart met 2.607 leden.

Kerncijfers Coöperatie ABZ De Samenwerking U.A.

samengevoegde cijfers

Afzet in tonnen	2021	2020 ^{*1}	2019	2018	2017
Pluimveevoeders	221.834	208.967	199.145	205.002	222.710
Varkensvoeders	166.244	164.736	177.441	193.721	187.870
Herkauwervoeders	324.091	337.257	327.011	324.155	317.720
Biologische voeders	14.199	12.480	12.332	10.223	6.500
Proefvoeders	2.173	2.588	2.760	2.342	1.068
Diverse voeders	399	412	498	503	537
Totaal mengvoeders	728.940	726.440	719.187	735.946	736.405
Productie derden	3.986	4.275	6.448	9.446	7.205
Grondstoffen	93.436	100.081	92.206	93.609	104.118
Ruwvoeders	19.267	21.289	16.223	14.956	18.106
Overige handelsartikelen	3.524	3.902	3.394	2.465	2.539
Totaal diervoeders	849.153	855.987	837.458	856.422	868.373
Meststoffen	24.691	26.277	23.544	20.538	24.757
Omzet in euro's (x € 1.000)	2021	2020	2019	2018	2017
Diervoeders	266.749	237.598	228.133	230.763	220.196
Levende have	10.339	10.101	11.140	11.989	11.820
Meststoffen	6.183	5.427	5.546	4.451	5.044
Zaaizaden	1.523	1.703	1.338	1.754	1.141
Winkelartikelen	1.823	1.697	1.340	1.224	1.131
Diverse artikelen	1.079	993	1.191	1.102	1.463
Totaal omzet in euro's	287.696	257.519	248.688	251.283	240.795
Leden en medewerkers	2021	2020	2019	2018	2017
Aantal leden	2.607	2.594	2.265	2.540	2.403
Aantal medewerkers (FTE)	230	228	226	221	212
Financiering (x € 1.000)	2021	2020	2019	2018	2017
Balanstotaal in euro's	84.137	80.485	75.969	75.257	73.141
Eigen vermogen	62.796	61.038	58.433	56.181	54.368
Solvabiliteit (in procenten) ^{*2}	75	76	77	75	74
Resultaat en rentabiliteit	2021	2020	2019	2018	2017
Resultaat (x € 1.000) ^{*3}	3.552	5.889	3.585	3.108	3.426
Resultaat / omzet	1,23	2,29	1,44	1,24	1,42
Resultaat / eigen vermogen	5,66	9,65	6,14	5,53	6,30

*1 53 weken.

*2 Eigen vermogen in procenten van het balanstotaal.

*3 Uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen en restituties.

Verslag van de directie

Onzekere tijden, uw coöperatie als veilig baken

2021 wordt gekenmerkt door de grote mate van onzekerheid die er boven de Nederlandse veehouderij hangt. De COVID-19 pandemie heeft voor een flinke verstoring in de voedselketen gezorgd, waardoor er in veel delen van de keten geen goede balans is tussen vraag en aanbod. Hierdoor zijn prijzen veel hoger of veel lager dan normaal. De pandemie heeft tevens indirect gezorgd voor een flinke verstoring van de wereldwijde logistieke keten, wat weer zijn neerslag had op prijzen en beschikbaarheid van grondstoffen en hulpstoffen.

Specifiek voor de veehouderij in Nederland was er de onzekerheid over de kabinetsformatie en het stikstofdossier die als een rode draad door de formatie loopt. Aan het einde van het jaar en het begin van 2022 komen er steeds meer geluiden in de media over de (on)zin van het stikstofdossier en de eventuele geforceerde krimp van de Nederlandse veehouderij. Niet alleen vanuit de landbouwlobby, maar ook vanuit de rest van de maatschappij is er steeds meer aandacht voor de worsteling die Nederland heeft met de stukjes van ons land die wij ingekleurd hebben als natuurgebied.

Onze leden-veehouders staan zeer dicht bij de natuur. Alle seizoenen hebben zijn weerslag op de bedrijfsvoering. De natuur is grillig, ook 2021 was weer een bijzonder jaar. Februari kende een stevige vorstperiode met overlast door ijzel. Veel veehouders hielpen met hun tractoren mee om het platteland sneeuwvrij te krijgen. Hevige regenval in delen van Europa zorgt in juli voor overstromingen in Zuid-Nederland. De vogelgriep meldde zich weer vroeg in het najaar. Boeren blijven zich aanpassen aan de natuur en dit zal ook zo blijven.

Beide coöperaties ABZ Diervoeding en De Samenwerking, die per 1 januari 2022 samen zijn gegaan als ABZ De Samenwerking, hebben goed gepresteerd in 2021. Bovengenoemde ontwikkelingen zorgden binnen de coöperaties voor de nodige dynamiek. De coöperaties functioneerden beiden als een goed geoliede machine en hebben slagvaardig en wendbaar op deze ontwikkelingen in kunnen spelen.

Voor een belangrijk deel van uw bedrijfsvoering zijn de coöperaties daarmee in 2021 een veilig baken geweest.

Wij vinden het van belang om ook in de toekomst een veilig baken voor Nederlandse veehouders te blijven. De omvang van de Nederlandse veehouderij zal verder krimpen, alleen het tempo waarin is ongewis. Wij hebben gemeend dat wij door de krachten van twee coöperaties te bundelen, wij het veilige baken een nog steviger fundament geven.

Einde van 2021 bood zich daarnaast de kans aan om een vergaande samenwerking aan te gaan met Bosgoed Diervoeders B.V. uit Wilp-Achterhoek. We hebben dit zorgvuldig onderzocht en zijn tot de conclusie gekomen dat deze stap toegevoegde waarde biedt voor de nieuwe coöperatie. Wij zijn er ons van bewust dat dit veel vraagt van onze medewerkers, maar gelukkig kunnen we het werk over veel schouders verdelen. De coöperatie kent maar één doel en dat is het belang van onze leden-veehouders. Dit geeft een enorme focus in ons bedrijf en deze focus geeft kracht.

De drie ondernemingen ABZ Diervoeding, De Samenwerking en Bosgoed Diervoeders hebben deze focus op de veehouder en het voer goed in de markt gezet in 2021. Hierdoor hebben wij in 2021 een groot aantal nieuwe leden/afnemers mogen verwelkomen die vertrouwen hebben in onze aanpak.

Afzetontwikkeling

De positieve klantenbalans die we in 2021 bij beide voormalige coöperaties realiseerden, veel nieuwe klanten en weinig verloop, hebben eraan bijgedragen dat we het totale mengvoedervolume goed hebben kunnen vasthouden. Onze inschatting is dat wij het daarmee iets beter gedaan hebben als de markt. De Nederlandse mengvoedermarkt kent al een aantal jaren een lichte krimp. Een trend die we ook voor de komende jaren verwachten.

De coöperatie heeft haar administratie ingericht op basis van vier weken. Dit betekent dat ons administratieve jaar uitgaat van 52 weken en dat om de circa zes jaar we een extra week in

een boekhoudkundig jaar hebben, een zogenaamde 53e week. 2020 kende voor ons 53 weken en in de vergelijking met 2021 betekent dat ongeveer twee procent extra afzet van voeders. In de toelichting hieronder hebben we voor het vergelijk de twee procent gecorrigeerd in de werkelijk gerealiseerde cijfers.

De afzet van pluimveevoeders steeg met ruim acht procent. Een uitzonderlijke prestatie. We zagen zowel in de afzet vleespluimvee- als legpluimveevoeders een afzetstijging, waarbij de grootste stijging in legpluimvee werd gerealiseerd. De technische prestaties met onze pluimveevoeders zijn uitstekend en het pluimveeteam (nutritie, verkoop en advisering) is goed op orde. Dit geeft vertrouwen naar de toekomst.

De afzet varkensvoeders steeg met ruim anderhalf procent. Dit is een uitstekende prestatie in een licht krimpende markt. De stijging werd vooral veroorzaakt door de hogere afzet van vleesvarkensvoeders. De afzet biggenvoeders bleef achter, wat mede veroorzaakt wordt door een lagere inzet van biggenvoeders en het eerder inzetten van hoogwaardige startvoeders. Onze specialisten streven ernaar om met u door een juiste inzet van de voerprogramma's het maximale rendement te behalen. Wij gaan voor het resultaat in de stal. Een aanpak die in de markt herkend en gewaardeerd wordt.

De afzet van voeders voor herkauwers daalde ruim twee procent. Vooral de afzet van melkveevoeders bleef achter. De afzet van schapevoeders bleef stabiel en de afzet van geitenvoeders groeide licht. De klantenbalans was ruim positief, maar dit is niet voldoende gebleken om de lagere inzet van mengvoeders op de melkveebedrijven van onze veehouders te compenseren. De inzet voor 2022 is een verdere groei in het aantal veehouders die melkvee- en/of geitenvoeders + bijbehorend advies bij ons betrekken. Zowel ABZ Diervoeding als De Samenwerking hebben al jarenlang een uitstekende naam in herkauwervoeders en weten hierdoor jaar in, jaar uit, meer leden/afnemers aan de coöperatie te binden.

De afzet in biologische voeders steeg meer dan 20 procent. We zagen vooral een mooie groei in biologische pluimveevoeders. De productie van onze biologische pluimveevoeders wordt naar volle tevredenheid uitbesteed aan Naturmühle Vechteland GmbH in Hoogstede (Dld). De productie van biologische herkauwer- en varkensvoeders wordt naar volle tevredenheid uitbesteed aan het samenwerkingsverband voor de productie van biologische voeders, Bio-NL. De resultaten die wij met onze biologische herkauwer- en varkensvoeders behalen zijn uitstekend en bijzonder stabiel.

De totale afzet in mengvoeders steeg met ruim twee procent. De afzet grondstoffen daalde met ongeveer vijf procent. De totale gerealiseerde afzet diervoeders (mengvoeders + productie derden + grondstoffen e.d.) bedroeg ongeveer 850.000 ton.

Een gedetailleerde weergave van de afzetcijfers kunt u lezen in het overzicht met de kerncijfers op pagina 7.

Nieuwe afzet vergaren op een gezonde manier heeft een hoge prioriteit. We zijn onze leden erkentelijk voor de trouwe afname van en steun aan onze coöperatie.

Financieel resultaat

Continuïteit van de coöperatie en rendement voor onze leden vormen dé basis van onze onderneming. Een goede solvabiliteit en een positief bedrijfsresultaat zijn hiervoor noodzakelijk. Het financieel resultaat over 2021 was ruim voldoende. Beide voormalige coöperaties kenden hun eigen jaarrekening en daarmee ook hun eigen eindresultaat over 2021.

Het rendement van de coöperatie ligt niet alleen in financieel opzicht, maar vooral in het verkrijgen van nieuwe leden/afnemers. Door het aantrekken van nieuwe, gezonde omzet is kostenbeheersing naar de toekomst mogelijk. Een positief bedrijfsresultaat en voldoende liquiditeit zijn en blijven noodzaak voor diepte-investeringen in de toekomst. Een gedeelte van het resultaat over 2021 wordt toegevoegd aan de statutaire reserves.

Financiële positie

Een goede financiële- en liquiditeitsplanning op het veehouderijbedrijf is een vereiste om boer te zijn en boer te blijven. Leverancierskrediet is voor ondernemers geen structurele oplossing voor liquiditeitstekorten. De coöperatie voert een terughoudend beleid ten aanzien van het verstrekken van leverancierskrediet.

De investeringen in machines, installaties en vervoersmiddelen lagen in 2021 onder het gemiddelde afschrijvingsniveau. Investeringen in de mengvoederindustrie gaan vaak met grotere projecten ineens, waardoor de verdeling per jaar niet altijd evenredig is. Voor de komende jaren staan er forse investeringen in onze fabrieken gepland.

De financiële positie van de coöperatie is gezond. Zoals blijkt uit de kerncijfers beschikt

ABZ De Samenwerking over voldoende middelen om aan haar lopende en verwachte betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. In afwachting van beoogde diepte-investeringen heeft de coöperatie er bewust voor gekozen de liquide middelen zo veilig mogelijk te beheren, door deze te stallen op spaarrekeningen en deposito's bij door de Nederlandse Bank erkende systeembanken.

Risicomanagement

De coöperatie onderkent een zestal belangrijke risico's.

Een belangrijk risico is het aankopen en ontvangen van grondstoffen die gecontamineerd zijn met ongewenste stoffen. Deelname aan het kwaliteitsprogramma SecureFeed, strenge product- en leveranciersselectie en goede ingangscontrole beheersen dit risico. Goede kennis, monitoring en het delen van informatie zijn essentieel om kwaliteitsborgingsprogramma's goed te laten functioneren. Wellicht is het nog het allerbelangrijkst dat een ieder die werkzaam is in de voedselketen de juiste mindset heeft om iedere dag veilig voedsel zonder enig risico te produceren.

Een tweede risico is de volatiliteit van grondstofmarkten. Prijsschommelingen vanuit de inkoop van grondstoffen altijd kunnen doorberekenen in de mengvoederprijzen is geen vanzelfsprekendheid. Ons ERP-systeem (Enterprise Resource Planning) is ingericht om prijseffecten goed te kunnen monitoren. Een deel van het eigen vermogen is bestemd als bestemmingsreserve voor uitzonderlijke prijs- en marktrisico's.

Een derde risico is het zogenaamde kredietrisico. Dit risico kan zich voordoen als contractpartijen van onze coöperatie, zoals leveranciers of afnemers, hun contractuele verplichtingen niet nakomen. Zorgvuldigheid bij het aangaan van nieuwe relaties bij zowel de aankoop als verkoop is hierbij van belang. Vanuit het senior management wordt hier voortdurend op gecoacht.

Als vierde benoemen we als risico de gevolgen die dierziektes en de gekozen aanpak van de bestrijding kunnen hebben voor het volume mengvoeders dat wij jaarlijks kunnen afzetten naar onze leden/afnemers. Dit externe risico wordt beperkt doordat we de beschikking hebben over meerdere locaties, waarbij er een uniformiteit is in wagenpark, belading en productietechnieken.

Daarnaast zijn er goede afspraken met collega-mengvoederproducenten. Tevens is het van belang te noemen dat er een goede spreiding is van de afzet over de verschillende sectoren en regio's binnen onze coöperatie.

Het vijfde risico wat wij benoemen is het risico van brand in één van onze productiebedrijven. Bovengenoemde mogelijkheden voor productie-uitwisseling zijn ook hiervoor geregeld. Daarnaast zijn de productiefaciliteiten uitgerust met branddetectie en -beveiligingssystemen. Alle fabrieken voldoen aan de vereiste ATEX-normen ter preventie van stofexplosies. Periodiek worden de preventieve voorzieningen ter voorkoming van brand getoetst door experts namens onze verzekeraars.

Tenslotte benoemen we het risico van cybercriminaliteit. In ons bedrijfsmodel verzorgen wij de voeding van dieren op basis van het Just In Time principe. Onze bedrijfsvoering is erop gericht om altijd te kunnen leveren. Enerzijds zijn wij een moderne onderneming die door middel van automatisering veelal verbonden is met de buitenwereld, anderzijds zijn onze productieprocessen lokaal ingericht en hierdoor nauwelijks van buitenaf te benaderen. Naast het operationele risico zijn we ons bewust van de risico's die cybercriminaliteit met zich meebrengt ten aanzien van bedrijfs- en privacygevoelige informatie.

ABZ De Samenwerking neemt actief maatregelen om deze risico's te beheersen.

Deelnemingen

Samen met C.A.V.V. Zuid-Oost Salland U.A. exploiteren wij een op- en overslagsilo in Lochem. Deze silo is direct aan het Twentekanaal gelegen, waardoor wij hier grote schepen met grondstoffen kunnen ontvangen. Onze fabriek in Markelo wordt vanuit deze silo voorzien van grondstoffen. Deze activiteit is ondergebracht in de OOCN (Op- en Overslag Coöperatie Oost Nederland).

De coöperatie participeert in Schothorst Feed Research B.V. te Lelystad (4,61%-belang). SFR is een onafhankelijk onderzoeksinstituut voor de diervoederindustrie. SFR ondersteunt ons met kennis over grondstoffen, toevoegingen, nutriëntbehoeften en de relatie tussen voeding en gezondheid. ABZ De Samenwerking is 'hofleverancier' bij SFR voor zowel de reguliere voeders als de voeders voor proefdoeleinden.

De coöperatie participeert in de Coöperatie Kennis Transfer Centrum (KTC) Proefboerderij Zegveld U.A. (3,81%-belang). KTC Zegveld is de locatie voor onderzoek, kennisdeling en innovatie in de veenweiden.

Samen met AVC De Eendracht U.A. te Rouveen nemen we deel in de Stichting Coöperatieve Inkoop Service. De stichting heeft ten doel het bieden van, het faciliteren van en het optimaliseren van professionele ondersteuning voor de inkoop en logistiek van diervoedergrondstoffen voor de aangesloten coöperaties. De uitvoering hiervan wordt ingevuld door onze afdeling Inkoop & Logistiek.

Personeel & Organisatie

Door onze medewerkers is in 2021 hard gewerkt. Er is veel aandacht geweest voor de ontwikkeling van het management en middenkader.

Persoonlijke groei van het middenkader ondersteunt verdere groei van onze coöperatie in de toekomst. De vacatures binnen onze onderneming werden vlot ingevuld. Wij hebben een goede naam als werkgever in de arbeidsmarkt.

De ondernemingsraad (OR) vertegenwoordigt de medewerkers van ABZ De Samenwerking. De OR en directie hebben in 2021 constructief overleg gevoerd over personele thema's binnen onze onderneming. Het belangrijkste onderwerp was de fusie van de twee coöperaties en het aangaan van een nieuwe pensioenregeling.

Het aantal medewerkers is op basis van FTE's

nagenoeg gelijk gebleven. Voor 2022 worden geen belangrijke wijzigingen in omvang en samenstelling van het personeelsbestand verwacht.

Onze medewerkers zijn erg betrokken. Dit vertaalt zich onder andere in een veelal langdurig dienstverband. Elk jaar worden onze medewerkers in bijeenkomsten en (werk)overleg geïnformeerd over de ontwikkelingen bij de coöperatie. Regelmatig wordt er gesproken over hoe we samen beter, efficiënter en effectiever de werkzaamheden kunnen verrichten.

Voor zover mogelijk en noodzakelijk bezochten medewerkers cursussen en trainingen. Jaarlijks bieden wij een aantal WO-, HBO- en MBO-studenten afstudeer- en stageplaatsen aan. Wij vinden het belangrijk jonge mensen in en om onze organisatie te hebben. Zij moeten de kans krijgen om ervaring op te doen en wij moeten ons door hen laten inspireren.

We zijn dankbaar voor de getoonde inzet van onze medewerkers, ieder op zijn eigen plek.

Marketing & Communicatie

Zoals gebruikelijk werden de leden van ABZ Diervoeding in 2021 elke twee maanden door

middel van de uitgave ABZ Nieuws geïnformeerd. De leden van De Samenwerking ontvangen periodiek de uitgave Het Samenwerking-Info. Daarnaast verstuurden beide coöperaties periodiek een sectorgerichte e-mailnieuwsbrief. In zowel de papieren nieuwsbrieven als de e-mailnieuwsbrieven werden de leden geïnformeerd over de ontwikkelingen bij de coöperatie en werden ze met sectorgerichte artikelen bijgegaan in hun bedrijfsvoering. Tevens werden de leden/afnemers regelmatig geïnformeerd door middel van mailings over actualiteiten. Het gebruik van onze website en de beschikbare hoeveelheid informatie nam in 2021 verder toe. ABZ Diervoeding en De Samenwerking adverteerden in 2021 in sectorgerichte bladen ter ondersteuning van haar naamsbekendheid. In de acquisitie zien wij dat onze naamsbekendheid uitstekend is.

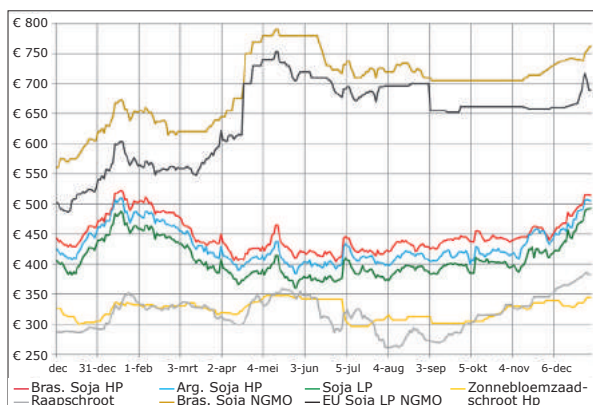
Door de COVID-19 preventiemaatregelen was het in 2021 niet of nauwelijks mogelijk om bijeenkomsten te organiseren of deel te nemen aan agrarische beurzen. Daarvoor in de plaats zijn voor onze leden/afnemers een aantal webinars georganiseerd. Gezien de deelname en de

reacties een welkome aanvulling op de bestaande informatievoorziening.

Inkoop & Logistiek

De afdeling Inkoop & Logistiek verzorgt de inkoop van mengvoedergrondstoffen, de logistieke planning van de aanvoer van de grondstoffen en de verkoop van volle vrachten mengvoedergrondstoffen rechtstreeks aan onze leden/afnemers.

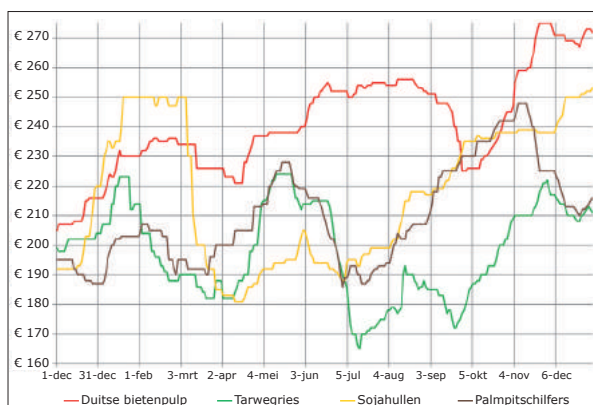
De oude oogst graanbalans was behoorlijk krap, wat zorgde voor hoge prijzen begin van het jaar. Mais was de grote kartrekker door zorgen om de mislukte tweede Braziliaanse maïsoogst. Tarwe en gerst daalden vanaf juni snel naar de oogstdip rond midden juli. Half augustus kwam nieuws naar buiten dat in Rusland en Canada flink minder tarwe geoogst ging worden, wat een sterke sprong in prijzen veroorzaakte. Maïs bleef ondertussen tot aan de nieuwe oogst duur. Tarwe brak eind van het jaar menig record qua prijs door de krappe eindbalansen, maïs bleef redelijk stabiel qua prijs. Nieuws over een goede Australische en Argentijnse tarweoogst nam de paniek enigszins weg waardoor prijsniveaus naar het eind van het jaar stabiliseerden.

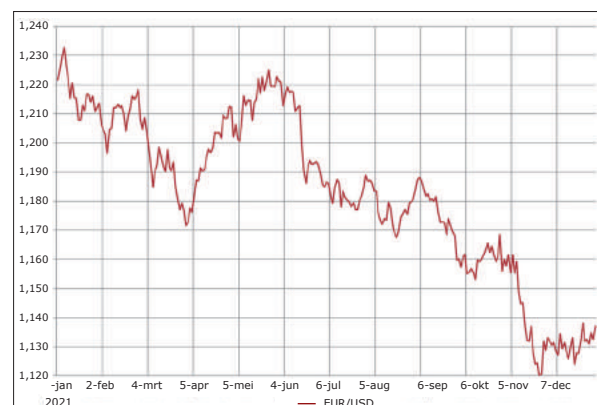
Grafiek 1 Eiwit dagprijzen franko Midden-Nederland

Grafiek 2 Graan dagprijzen franko Midden-Nederland

Grafiek 3 Bijproducten dagprijzen franko Midden-Nederland

Grafiek 4 Slotkoers valuta

Het jaar 2021 begon met een goed ondersteunde eiwittenmarkt. Dit kwam doordat de inzaai van soja in Brazilië vertraagd was. Ondertussen was er een erg goede vraag naar soja vanuit China, wat de prijzen verder opdreef. Uiteindelijk oogstte Brazilië weer een record aan sojabonen. Dit deed de markt ontspannen. De Amerikanen hebben ook een zeer goede oogst gehad. In het begin van het exportseizoen ondervonden ze problemen met de export door schade aangericht door orkaan Ida. Dit in combinatie met een mindere vraag dan vorig jaar vanuit China zorgt ervoor dat de eindbalansen iets ruimer zijn gezet dan begin van het jaar. Een goede nieuwe Zuid-Amerikaanse oogst is daarvoor wel een vereiste.

Meest opvallende bijproduct in 2021 jaar was tarwegries, dat ten opzichte van andere producten al lange tijd erg interessant is. De andere bijproducten lopen in bepaalde mate mee met de graanprijzen. Palmpitschilfers bleven het jaar duur ten opzichte van andere producten, omdat de vraag zich wereldwijd ontwikkelt. Er was weinig aanbod van sojahullen door laagwaterproblematiek en een tweede La Niña jaar op rij. Duitse pulp was het hele jaar duur.

Omdat wij altijd een deel van de grondstoffen vooruit moeten plannen en soms op termijn inkopen, kan het voorkomen dat er een kleine vertraging in de daling of stijging van onze mengvoederprijzen zit. Wij streven ernaar om ondanks de sterk fluctuerende grondstofmarkten jaarrond een zo scherp mogelijke mengvoederprijs door te berekenen aan onze leden. Dit op een heldere, transparante manier zoals u van een coöperatie mag verwachten.

Productie & Expeditie

De coöperatie beschikt over uitstekende productiefaciliteiten. De fabrieken zijn goed ingericht, modern en efficiënt en liggen strategisch uitermate goed om onze volumes naar de toekomst toe verder uit te breiden. De fabrieken hebben in 2021 goed gepresteerd. De voeders werden efficiënt geproduceerd en de gehaalde capaciteiten waren prima. Wij blijven in onze fabrieken investeren om marktontwikkelingen door te vertalen in onze voerprogramma's en bijbehorende techniek.

Het totale investeringsniveau lag in 2021 lager dan geprognostiseerd en lager dan het afschrijvingsniveau. Het proces van plannen maken, vergunningen aanvragen en vervolgens van offerte naar besluit, neemt vaak meer tijd in beslag dan gewenst. Er liggen voor de komende

jaren flinke investeringsplannen. Onze fabrieken worden verder geoptimaliseerd om te kunnen beantwoorden aan een veranderende vraag vanuit de markt. De mengvoeders van de toekomst worden geconcentreerder en bevatten meer specifieke componenten zoals vitaminen, mineralen en vloeistoffen.

De productie van biologische pluimveevoeders wordt uitbesteed aan Naturmühle Vechteland GmbH in Hoogstede (Dld). De productie van biologische herkauwer- en varkensvoeders wordt uitbesteed aan het samenwerkingsverband voor de productie van biologische voeders, Bio-NL.

De expeditiewerkzaamheden verliepen goed in 2021. Door inzet van goed materieel en gemotiveerde medewerkers werden de kosten hier beheersbaar gehouden.

Kwaliteit, Arbo en Milieu

Vanwege COVID-19 zijn in 2020 noodgedwongen onze skills tot digitaal overleg en uitvoeren van werkzaamheden verder ontwikkeld. Afgelopen jaar hebben we veel profijt gehad van deze kennis en kunde. Zo hebben we verschillende audits gehad van onder andere VLOG, SKAL, TESCO en VoederWaarde.nl. Sommige audits konden plaatsvinden op locaties, bij anderen was het contact digitaal met de auditor en/of de betreffende productielocatie. Wij merken dat face to face prettiger werkt, maar zeker niet altijd noodzakelijk is. Hierdoor hebben we een aardige efficiëntieslag kunnen maken op onze KAM-afdeling.

Ondanks alle mogelijkheden tot digitaal werken waren we blij dat onze GMP+ verlengingsaudit dit jaar geheel fysiek op iedere locatie plaats heeft kunnen vinden en we dit goed hebben kunnen afsluiten met nieuwe certificaten voor al onze locaties.

Als deelnemer van SecureFeed hebben ABZ Diervoeding en De Samenwerking ook in 2021 inspanning geleverd. We zijn actief in verschillende werkgroepen binnen SecureFeed waardoor er een actieve uitwisseling plaatsvindt van bruikbare informatie tussen de mengvoederbedrijven en SecureFeed.

Al onze locaties zijn dit jaar bezocht door provinciale en/of lokale overheden met betrekking

tot onze omgevingsvergunning. Er is intensief contact geweest met het bevoegd gezag met betrekking tot het actualiseren en vernieuwen van het bestemmingsplan, de omgevingsvergunning en wet natuurbescherming voor de diverse locaties.

Energie efficiency wordt steeds belangrijker. Dit jaar is op al onze locaties de verplichte Energie audit (EED) uitgevoerd om te zien waar we verder op ons energieverbruik kunnen besparen.

Ieder jaar wordt op een locatie de RI&E (Risico-inventarisatie en – evaluatie) vernieuwd. In de RI&E worden de risico's op het gebied van veiligheid en gezondheid gestructureerd aangepakt om zo de kans op gezondheidsklachten en ongevallen tot een minimum te beperken.

Duurzaamheid

Binnen onze onderneming is er veel aandacht voor het thema maatschappelijk verantwoord ondernemen. Als er gesproken wordt over maatschappelijk verantwoord ondernemen, wordt vaak de term People, Planet, Profit gebruikt. Dit staat ook bij ABZ De Samenwerking centraal. Door de ligging in Nijkerk, Eindhoven, Haastrecht en Stroobos direct aan vaarwater,

wordt een groot deel van de grondstoffen duurzaam per binnenvaartschip aangevoerd. Voor de locatie Markelo voeren wij in eigen beheer grondstoffen per schip aan via de op- en overslag in Lochem.

Om de kosten laag te houden, rijden wij een relatief jong wagenpark, dat intensief gebruikt wordt. In 2021 is invulling gegeven aan de doelstelling om het aantal lege kilometers dat wij rijden te beperken. Door de specialisatie van fabrieken is dit voor een deel niet gerealiseerd.

Onze nutritionisten slagen er steeds weer in specifieke reststromen uit de voedingsmiddelen-industrie te verwaarden in onze voeders. Iets waar de Nederlandse mengvoederindustrie een deel van haar kracht aan ontleent en trots op mag zijn.

Wij vinden het belangrijk om steeds bewuster en meer energie-efficiënt diervoeders te produceren met het oog op een duurzame toekomst.

Nutritie & Innovatie

Zoals u eerder in dit jaarverslag heeft kunnen lezen was de aanvoer van grondstoffen afgelopen jaar erg uitdagend. Hierdoor werd het

optimaliseren van voeders op bepaalde momenten moeilijk. Gelukkig hebben alle voeders uiteindelijk aan de gestelde kwaliteitseisen kunnen voldoen. Dit werd mede mogelijk gemaakt door onze uitstekende uitrusting van fabrieken, waardoor flexibel kon opgetreden worden bij plotse-linge schakelingen in grondstoffen.

Vanuit de maatschappij en de markt worden de randvoorwaarden voor de productie van voeders steeds specifieker. Tegenwoordig kunnen wij een CO2 berekening maken voor elk voeder dat wij produceren. Ook naar herkomst grondstoffen en circulariteit worden de eerste systemen ontwikkeld en ingericht. De interesse vanuit de markt en afnemers voor circulaire grondstoffen groeit. De afdeling Nutritie & Innovatie is bij meerdere onderzoeksprojecten betrokken, die zowel op landelijk als regionaal niveau plaatsvinden en onderzoek doen naar deze verschillende thema's.

Diervoederonderzoek

De samenwerking binnen VDN (Vereniging Diervoederonderzoek Nederland, een consortium dat fundamenteel onderzoek doet voor de veehouderij en diervoedersector) verloopt naar tevredenheid. Dit zijn meerjarige onderzoeksprojecten met name gericht op een verdere ontwikkeling van een duurzame en gezonde dierhouderij in Nederland. Deze worden mede gefinancierd door overheidsgelden die in VDN worden ingebracht. De belangrijkste kennispartner is Wageningen Universiteit & Research. Het basisonderzoek naar de behoefte per diertak en voederwaardering van de grondstoffen wordt in nauwe samenwerking met Schothorst Feed Research uitgevoerd. We nemen deel aan het Advanced Feed Package en de collectieve onderzoeksprogramma's voor de diverse sectoren.

Schothorst Feed Research

Melkvee

Bij melkvee lag in 2021 de focus op de benutting van de late zomerkuilen. Lage eiwitniveaus en grote variatie in kuil kwaliteit vroegen veel van onze kennis om dit gras zo efficiënt mogelijk te benutten. Zeker met lage opbrengstprijzen voor melk en hoge kosten voor voer was het zaak zo efficiënt mogelijk het rantsoen te corrigeren. Vanuit een breed assortiment en maatwerk kunnen wij dit vrijwel altijd goed invullen.

De implementatie van de nieuwe structuurwaardering van Schothorst Feed Research, de

E-structo, is hierbij op een zeer gelegen moment gekomen. De grote variatie aan ruwe celstof, suikers en droge stof in de kuilen maakte dat er hele grote verschillen in structuurwaardering te zien waren. Met de kengetallen voor zuurbelasting, buffering en herkauwefect, die onderdeel zijn van de E-structo, kunnen we ruwvoerders, bijproducten en krachtvoer-grondstoffen beter dan voorheen waarderen. Dit is niet alleen van belang om koeien efficiënt te laten produceren, maar vooral ook om ze gezond en lang te kunnen blijven melken.

Met hulp van studenten hebben we diverse projecten gedaan om meer kennis te vergaren en innovaties te ontwikkelen op het gebied van transitie, biestkwaliteit en structuur. Daarnaast hebben we met onze softwareleverancier een module in de rantsoenberekening ingebouwd waarmee ook de CO2-footprint van de te voeren rantsoenen vooraf berekend kan worden. Deze berekening is gebaseerd op de rekenregels zoals deze ook in de Kringloopwijzer toegepast worden.

Geiten

Bij melkgeiten zien we goede resultaten met onze voeders. Samen met onze operators hebben we aanzienlijke stappen kunnen zetten om ook bijzondere samenstellingen beter te kunnen persen en de brokkwaliteit op een constant hoger niveau te krijgen.

Leghennen

Door de hoge mengvoederprijzen hebben onze relaties veel gebruik gemaakt van onze relatief nieuwe Optima voerlijn. Deze is goed ontvangen in de markt. Tevens zijn onze startvoerders verder ontwikkeld, waardoor er specifiekere doelstellingen zijn ontstaan tussen de startvoerders.

Vleeskuikenouderdieren

Bij de vleeskuikenouderdierenvoeders is een verschuiving te zien van de afzet van de al langer bestaande voerlijnen Fit, Perfect en Garant naar de in 2020 nieuw geïntroduceerde Balans voerlijn. De genetica van vleeskuikenouderdieren blijft zich vlot ontwikkelen, hierop zijn de voeders naar de laatste inzichten aangepast.

Vleeskuikens

Afgelopen jaar is de fabriek in Eindhoven uitgerust met soortgelijke productietechniek als in Nijkerk om dezelfde kwaliteit vleeskuikenvoeders te kunnen produceren. Nu kunnen ook onze relaties in Zuid-Nederland voorzien worden van hoge kwaliteit vleeskuikenvoeders tegen

lage expeditiekosten. De innovaties van de zonder-anti-coccidiostatica voerlijn zijn zeer goed ontvangen door onze afnemers.

Varkens

De aanpassingen in de varkensvoerfabrieken zijn goed ontvangen. De nieuwste technieken om darmgezondheid van zowel biggen, jonge vleesvarkens als zeugen verder te verbeteren zijn volop toegepast. De bewerking van de verschillende grondstoffen leidt tot meer 'grip op productie' en zorgt voor voorspelbare resultaten in de stal. De investeringen in het silo- en tankenpark kwamen goed van pas. Gezien de slechte beschikbaarheid en hoge prijzen van grondstoffen konden wij hierdoor vlot schakelen in grondstofkeuzes.

Het afgelopen jaar besteedden wij uitgebreid aandacht aan het verhogen van het aantal verkoopbare biggen. Een belangrijk aspect daarbij is darmgezondheid. Een mooie praktijkproef bij Schothorst Feed Research met grotere korrel-diameter bewees de positieve effecten op hogere voeropname en darmgezondheid bij biggen.

Verkoop & Advisering

Alweer een jaar voorbij! De hectiek van afgelopen jaren is inmiddels een constante factor geworden. Diergezondheidskwesties (aviaire

influenza bij pluimvee, Afrikaanse varkenspest bij varkens) zijn een bedreiging voor de sectoren en individuele ondernemers. Gelukkig doen veel ondernemers het maximale, helaas blijkt dat niet altijd genoeg. Grip op invloedsfactoren van buiten het bedrijf ontbreekt grotendeels, helaas. Ondernemers sturen uiteraard met name op datgene waar zij wel grip op hebben. Daar de focus op hebben en je niet laten afleiden door niet te beïnvloeden factoren van buiten je bedrijf, lijkt een goed idee voor het nieuwe jaar. Onze buitendienst concentreert zich op aandachtsgebieden waar wij goed in zijn: voer, voeding en bijbehorend advies. De waardering hiervoor is in het algemeen groot. Onze klanttevredenheidsonderzoeken tonen dit aan. We zien dit ook terug in onze afzetcijfers. Structureel ontwikkelt de afzetontwikkeling van beide voormalige coöperaties zich gunstiger dan het marktgemiddelde. Beide punten zien wij als een compliment voor onze medewerkers!

COVID-19 bleef in 2021 wederom een grote stempel zetten op ons werk. Beurzen werden afgelast, het aantal bezoeken aan klanten en prospects was veel minder dan we gewend zijn. Daarentegen heeft het deels ook een nieuwe, efficiënte manier van werken gebracht. Meer telefonisch overleg, inzet van digitale middelen zoals online MS Teams-overleg en bijvoorbeeld onze succesvolle webinars laten de efficiency

van ons werk verder toenemen. Iets wat we in de toekomst blijven omarmen. Geld, tijd en middelen zijn immers beperkt.

Na ruim anderhalf jaar, met uiteraard veel aandacht voor COVID-19, komt er met de vorming van een nieuw kabinet opnieuw veel aandacht en discussie over klimaat en stikstof. De overheid wil naar een drastische afname van de belasting van Natura 2000 gebieden. Op dit moment is het de vraag wat de gevolgen zullen zijn voor de veehouderij in Nederland. Iedere individuele ondernemer zal hierbij zijn eigen afweging maken. Effecten op onze afzetvolumes verwachten wij pas in 2023 en later.

De prijzen voor agrarische producten waren gemiddeld genomen matig. In sommige sectoren zelfs zeer slecht en in ieder geval zeer volatiel. Daarentegen stegen de grondstofprijzen zeer fors. Gelukkig konden wij deze verhogingen steeds met de nodige vertraging doorvoeren, mede dankzij goede inkoopposities, het regelmatig optimaliseren van onze voerprogramma's en het ontwikkelen van nieuwe voerlijnen.

Daar waar de combinatie van ABZ Diervoeding en De Samenwerking (voerders met bijbehorend advies) een rol kan spelen, zal zij dat zeker doen. Nu én in de toekomst. Wij ontwikkelen en actualiseren voerprogramma's, coachen onze medewerkers en willen u graag voorzien van goed voer en kennis. Wij bieden u partnership om ook op de lange termijn een bijdrage te leveren aan uw inkomen en aan de continuïteit van uw bedrijf. Vanaf 2022 brengen we het beste van twee coöperaties samen in een nieuwe coöperatie voor Nederlandse veehouders. Wij kijken uit naar de uitdagingen in het nieuwe jaar!

ABZ Legpluimvee

Het jaar 2021 kenmerkt zich door hoge voerprijzen. Dit werd helaas onvoldoende gecompenseerd door de eierprijzen. Naast de hoge voerprijzen speelde de impact van vogelgriep een grote rol. Bepaalde deelsectoren zien de afzet deels wegraken, doordat de termijn van 16 weken ophokken wordt overschreden. Dit alles zorgt voor een veranderende consumptie van eieren. Hetgeen nog eens extra wordt versterkt door COVID-19.

De resultaten in de legpluimveehouderij zijn stabiel. Door de hoge voerprijzen is het belang van stabiele samenstellingen nog groter en belangrijker geworden.

De afzet opfokvoerders over 2021 is gestegen. Het nieuw ingezette assortiment van 2020 draait naar behoren en heeft gezorgd voor een hogere afzet.

De biologische markt staat voor een aantal uitdagingen. Naast zorgen over de beschikbaarheid van grondstoffen is het per 1 januari 2022 verplicht om 100 procent biologisch voer te voeren. Dit zorgt voor nog meer spanningen op de grondstoffenmarkt. De verwachting is dat de prijzen van het biologisch voer verder zullen stijgen.

Bij de legouderdieren draait het goed. De resultaten zijn stabiel en hierdoor groeit deze markt gestaag door.

De bezetting van ons legpluimveeteam is op orde, in alle regio's zijn wij goed vertegenwoordigd.

ABZ Vleespluimvee

De vraag naar broedeieren lijkt gunstig, de prijzen voor broedeieren zijn afgelopen jaar constant gestegen. Tegelijkertijd zijn de kosten ook behoorlijk opgelopen. Het technische resultaat blijft dan ook onverminderd van belang. Deze resultaten bij onze vermeerderders zijn goed, het gemiddeld aantal geraapte broedeieren blijft stijgen. De veranderende nutriëntbehoefte van de dieren en een daarbij passend voeder is iets waar we de afgelopen jaren sterk de focus op hebben gehad. Ook de komende jaren zijn onze ogen hierop gericht. Dit geldt voor zowel de opfok als voor de vermeerderingssector.

Het merendeel van de afzet van foktroomvoerders is voor reguliere vleeskuikenouderdieren. De broedeieren van deze dieren zijn meer en meer bestemd voor de export. Deze exportmarkt laat de afgelopen jaren zien dat deze stabiel en veerkrachtig is. Waar problemen ontstaan worden andere markten gevonden. Het grote voordeel van de exportmarkt is keuzevrijheid, onder andere op het gebied van foktroomvoerders. Voor zowel vermeerderders als voor ABZ Diervoeding biedt deze markt kansen. Echter ook concepten en ketens zijn niet meer weg te denken. We leveren (met uitstekende resultaten) tevens foktroomvoerders op bedrijven die broedeieren produceren voor traaggroeiende vleeskuikens.

2021 was voor de vleeskuikenhouderij een bewogen jaar met overnames, fusies en faillissementen. In het voorjaar lieten de

supermarkten weten dat zij vanaf 2023 alleen nog maar scharrelkuikenvlees gaan verkopen. Dit betekent dat er een enorme omschakeling gaat plaatsvinden en dat het aantal vleeskuikenplaatsen zal afnemen.

Vermoedelijk zal aankomend jaar een groter aantal vleeskuikenhouders stoppen dan gewoonlijk, door de veranderde markt. Een aantal bedrijven kunnen of mogen geen uitloop maken en willen niet meer terug naar regulier. Anderen willen geen forse investeringen doen, omdat er bijvoorbeeld geen opvolging is. Ook dit zal z'n weerslag hebben op het aantal beschikbare kuikenplaatsen.

De samenwerking die wij hebben met Plukon is verder uitgebreid. In 2021 is ABZ Diervoeding volledig toegelaten als voerleverancier binnen Plukon, die 50 procent van de scharrelkuikens levert aan de Retail. Hiermee zijn we één van de zes à zeven voerleveranciers. Voor de scharrelconcepten van Storteboom en Esbro zijn we helaas nog uitgesloten. We hebben in de afzetvolumes vleeskuikenvoeders niet het beoogde resultaat kunnen halen in 2021, maar zijn afgelopen jaar goed geëindigd en het nieuwe jaar goed begonnen. We kijken uit naar een jaar met veel uitdagingen en zien met veel passie en ambitie een groei van de omzet tegemoet.

ABZ Varkens

Voor varkenshouders was 2021 een bijzonder jaar met veel ups en downs. Zeer wisselende biggen- en varkensprijzen, oplopende grondstof- en energieprijzen en daarmee nog sterker oplopende mengvoerprijzen. In het begin van het jaar hadden we te maken met stoppende zeughouders vanwege de opkoopregeling 2020. Op het einde van het jaar de aangekondigde opkoopregeling die in 2022 zijn beslag moet krijgen.

Financieel lichtpuntje bracht het meest gebruikte woord "Corona". Door de TVL-regeling kregen veel varkenshouders een tegemoetkoming. Ook in Duitsland is de krimp in de varkenshouderij fors. Door krapte op de biggen- en vleesvarkensmarkt voor 2022 is er kans op hogere biggen- en varkensprijzen. De Nederlandse varkenshouderij is met haar ondernemerschap altijd weerbaar gebleken. Uitstekende technische resultaten gecombineerd met flexibiliteit en creativiteit zijn succesfactoren.

Als er financiële druk op de varkensmarkt staat, is de noodzaak en wil om beter te presteren des te groter. We zien dan ook stijgende biggenproducties richting 35 vitale verkoopbare biggen per zeug per jaar.

In de vleesvarkenssector zien we veel klanten die structureel groeicijfers van boven de 900 gram groei per dag behalen met scherpe voer- verbruik cijfers. Ook zien we structureel lagere uitvalcijfers bij biggen en vleesvarkens. De cijfers over 2020 en 2021 tonen dit duidelijk aan.

Het wordt steeds duidelijker dat de supermarkten met vaste leveranciers gaan werken in de vorm van eigen concepten. Voorspelbaarheid, traceerbaarheid (voedselveiligheid), uniformiteit en bekende herkomst worden voor supermarkten steeds belangrijker. Ook varkenshouders zoeken bij lage prijzen meer zekerheid. De vraag naar "Beter Leven" is afgelopen jaar fors toegenomen. De concepten "Varken op z'n Best" en "Beter voor..." zijn gemeengoed geworden.

Met ons voerconcept Dynamo voeren hebben we in 2021 de nodige successen geboekt. Bij zeugen is de conditie bij de moderne zeug een belangrijke graadmeter. Met GMI-metingen kunnen we de echte conditie van een (opfok)zeug als beste in beeld brengen. Om vervolgens daarop te acteren met een voerschema en het best passende soort zeugenvoer. Het resultaat: meer vitale biggen, een duurzame zeug en een prima biest- en melkgift. Darmgezondheid blijft de belangrijkste sleutel tot succesvolle resultaten. We hebben grote stappen gezet door meer functionele vezels in ons biggen- en speenvoer te behouden met verbetering van groei- en voer- verbruik. Ook bij vleesvarkens is dit succesvol gebleken, onder andere door gewalste gerst met het mengvoeder te leveren. Varkensbedrijven met speen-, diarree- of PIA-problemen maken hier veelvuldig gebruik van. Voor biggen- en vleesvarkens hebben we onze voerprogramma's en -schema's nog meer afgestemd op de genetische mogelijkheden van uw varkens voor een verdere optimalisering van groei- en voerverbruik.

Bij de realisering van goede technische en financiële resultaten speelt onze betrokken advisering een belangrijke rol. We hebben een mooie mix van jonge en ervaren specialisten in onze buitendienst. Zij worden regelmatig bijgeschoold en we werken continue aan praktische oplossingen voor uw uitdagingen. Onze actieve varkensspecialisten geven hiermee invulling aan onze slogan "Het beste dichtbij". Met deze totaalaanpak speelt onze varkensspecialist in op uw bedrijfsdoelstellingen en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan meer werkplezier (gemak) in de stal en een hoger bedrijfsrendement.

Via Webinars hebben we afgelopen jaar ingespeeld op kennisoverdracht naar onze varkenshouders en hun periferie. Onze varkensspecialisten, nutritionisten en allen betrokken bij het productie- en verkoopproces staan ook in 2022 weer voor u klaar met als doel: tegen een marktconforme prijs goed voer en advies leveren afgestemd op uw doelstellingen en varkens!

ABZMelkvee

De lente van 2021 is in de top vijf gekomen van koudste ooit. Het koude, maar ook natte groeiseizoen was bepalend voor het hele jaar en zal ook in het komende jaar nog zijn effecten laten zien. Door het koude weer was de omzetting en benutting van de gegeven meststoffen veel lager. Veel veehouders maaiden vanwege de natte omstandigheden pas in juni de eerste snede. Al met al zorgde dit voor veel opbrengst, maar met een matige kwaliteit.

Ons rundveeteam stond u met raad en daad terzijde om telkens de juiste beslissingen te nemen die nodig waren voor een goede voorziening van alle voedingsstoffen voor uw koeien. Een mooi voorbeeld hiervan was de publicatie van de analyse van het te maaien gras begin juni, zodat duidelijk werd wat de aard van het in te kuilen product zou zijn. Daarnaast waren er afgelopen jaar weer meer veehouders die hun voordeel deden met onze vers grasmonitor "Vers gras met Bas". Elke twee weken werd de analyse van het te beweiden gras gedeeld met een aantal tips erbij hoe er het beste kon worden ingespeeld op de veranderende kwaliteit. In Haastrecht was het voor het derde jaar op rij mogelijk om mee te doen met het vers gras abonnement. Ruim 100 melkveehouders hebben hiervan gebruik gemaakt en kregen elke twee weken de uitslag van het eigen vers gras via de app.

Ook door de sterk gestegen prijzen van eiwitrijke grondstoffen was er in het afgelopen jaar meer belangstelling van vers gras dan ooit. Naast beweiden werd ook meer dan ooit gebruik gemaakt van vers gras voeren op stal. Doordat het gras lang bleef doorgroeien werd tot laat in het seizoen dit nog gedaan. In een proef werd door een aantal veehouders hierbij een NIRS-handheld in gebruik gegeven om de kwaliteit van het eigen gras per perceel dagelijks te beoordelen. Een mooie ontwikkeling die ook in het komende jaar waarschijnlijk een vervolg zal krijgen.

Vanwege de beperkingen die COVID-19 met zich meebracht, hebben we met een aantal webinars onze Actief aanpak onder de aandacht gebracht. Een webinar over Actief Junior en Actief Droogstand gaf een mooie interactie. Het positieve van een webinar is de focus en aandacht die je in korte tijd kunt geven aan een mooi onderwerp. SMW-LIVE, hét online evenement van West-Nederland kwam afgelopen jaar vanaf een tweetal locaties: in de stal en in het land. Vele veehouders mochten we online begroeten door een afwisselende mix van onderwerpen, filmpjes, talkshow en gezelligheid.

Het directe contact met u kon gelukkig ook nog gemaakt worden tijdens een aantal themadagen op een melkveebedrijf in uw regio. Op deze ABZ Themadagen werd het voeren van de uitdagerende eerste snede en de Actief Droogstands-aanpak besproken. De Samenwerking organiseerde in de maand september op een viertal plaatsen ruwvoederdemo's. Daarbij was het ook mogelijk om een licentiepunt voor het onderwerp te behalen. De graskwaliteit, maïsrassenkeuze, inkuilmanagement en actualiteit rondom gewasbescherming stonden op deze dagen centraal.

Vanaf het derde kwartaal trok eindelijk de vraag naar zuivel flink aan. Vooral de weer geopende horeca zorgde voor toenemende vraag, terwijl vanwege het koude en natte seizoen de productie van zuivel in Noordwest Europa achter bleef. Een stevigere melkprijs was erg gewenst vanwege de steeds maar doorstijgende kostprijs op het melkveebedrijf. Niet alleen de voerkosten, ook de andere toegerekende kosten zijn erg hoog. De uitdaging is nu om met behulp van de juiste inzet van onze aanpak en assortiment een zo hoog mogelijk voersaldo te realiseren.

ABZ Vleesvee

In de vleesveehouderij gaan we voor het hoogste economische rendement op het vleesveebedrijf. Een hoog rendement wordt mede behaald door een hoge daggroei, waardoor altijd gezocht moet worden naar mogelijkheden om de technische (en daarmee economische) resultaten te verbeteren. ABZ Diervoeding en De Samenwerking zetten daar maximaal op in. Ons ruime assortiment gecombineerd met de inzet van losse grondstoffen, reststromen of bijproducten maakt dat we voor elke bedrijfssituatie een optimaal rantsoen kunnen samenstellen.

ABZ Geiten

Het eerste halfjaar van 2021 kenmerkt zich door een koud voorjaar dat lang aanhield. In tegenstelling tot voorgaande jaren viel er wel voldoende neerslag voor voederwinning. Door het koude voorjaar kwam de melkproductie van de geiten traag op gang. De melkproductie per geit liep licht terug.

De melkprijs is ondanks de coronacrisis toch met ongeveer 2 cent gestegen. De kosten zijn echter ook fors gestegen. Zo namen vooral de krachtvoerkosten hard toe. De melkprijs lijkt zich op het huidige niveau te kunnen handhaven, maar dit betekent toch dat de marge in 2021 op een lager niveau uitkomt dan die van 2020.

De geitenhouderij is door bijna alle provincies op slot gezet. Daar waar dat niet het geval is, doen gemeentes het wel. De sectorgroei is afgevlakt, oude uitbreidingsaanvragen zijn er bijna niet meer. In 2020 kwamen er nog een 'karige' 19.000 melkgeiten bij. Dit jaar waren dat er slechts 5.000.

ABZ Diervoeding heeft in 2021 haar netwerk verder uitgebreid door deel te nemen aan Geitengilde. Een constructie waarbinnen vier ervaren geitenspecialisten van vier verschillende voerleveranciers hun geitenkennis met elkaar delen, en samen nieuwe willen ontwikkelen. Om zo nog betere specialisten te worden en de geitenhouder beter te kunnen ondersteunen.

ABZ Schapen

ABZ Diervoeding en De Samenwerking zijn al jaren een betrouwbare partner voor de professionele schapenhouderij. Ons schapenvoederassortiment bestaat uit stabiele voeders die zijn samengesteld op basis van hoogwaardige grondstoffen.

Naast de voeders voor ooien hebben we een aantal speciale lammerenvoeders voor een optimale groei. Vanuit heel Nederland weten schapenhouders onze specialisten te vinden voor advies. De informatievoorziening die wij voor deze groep veehouders door middel van onze e-mailnieuwsbrief ABZ Schapen verstrekken wordt zeer gewaardeerd.

ABZ Plant & Teelt

Januari 2021 begon met beperkende maatregelen in verband met COVID-19. Hierdoor konden we geen fysieke bijeenkomsten organiseren voor de verlenging van de gewasbeschermingslicentie. Na wat creatief denkwerk hebben we de licentie verlenging online georganiseerd via MS Teams. In totaal zeven bijeenkomsten met in totaal 270 deelnemers. Op onze ruwvoerdemo's in de verschillende regio's konden we begin september u gelukkig weer fysiek ontvangen. Het programma moesten we wel iets aanpassen waardoor we in groepen van 10 bezoekers de verschillende onderwerpen langs gingen. Naast veel belangstellende konden deze bijeenkomsten ook door de deelnemers mee worden geteld voor de verlenging van de gewasbeschermingslicentie. Onze demovelden voor de ruwvoerdemo's waren aangelegd in Bleiswijk, Meerkerk, Montfoort, Schijndel, Udenhout en Westbroek. Onze demoveld in Haastrecht was ingericht voor loonwerkers, hoveniers en begroeners. Totaal hebben we dit jaar 500 bezoekers mogen verwelkomen op onze demovelden.

De omzet van Plant & Teelt is 2021 verder gestegen, wel zien we een verschuiving binnen de verschillende artikelgroepen. Graszaden voor de ruwvoerteelt zijn wat afgenomen, mede door het natte voorjaar. Ook door de late oogst van de maïs was er weinig ruimte voor het inzaaien van bestaand grasland. De late eerste snede gras leende zich zeer goed voor het gebruik van kuilverbetermiddelen. Door de hoge opbrengsten en veel nieuwe gebruikers zijn we hierin 50 procent gegroeid. Gewasbeschermingsmiddelen en kuilplastic lieten een kleine plus zien. De verschillende kruiden- en bloemenmengsel voor zowel landbouw en recreatiedoeleinden zijn flink geplust. Ook de wikkelfolie en netten voor de balenpersen zijn flink gestegen. In beide groepen hebben we de laatste jaren veel energie gestoken, mooi dat dit nu ook resultaat geeft.

De kunstmestmarkt begon in 2021 laag met prijzen rond de € 20,- voor de KAS. In de loop van het seizoen liepen de prijzen op met als hoogtepunt oktober / november waar de prijzen opliepen tot boven de € 60,- per 100 kg. Onder invloed van de hoge energieprijzen was de industrie genoodzaakt hoge prijzen te vragen. De handel was terughoudend, wat de industrie deed besluiten af te schalen in productie. Wereldwijd steeg ook de vraag naar N waardoor er zeer hoge tenders ureum zijn afgesloten door

bijvoorbeeld India. Ook de boycot van Wit Rusland deed de prijs oplopen. Al met al een krappe markt met een wereldwijde vraag naar N meststoffen. Ook de kali en fosfaat meststoffen zijn flink mee gestegen. De afzet naar de klanten is vergelijkbaar met vorig boekjaar.

Komend jaar gaan we ervoor om de formule ABZ Plant & Teelt over de hele organisatie verder uit te rollen. We hopen u dan ook te mogen ontmoeten op één van onze ruwvoerdemo's of bijeenkomsten.

ABZ Diervoeding

DE SAMENWERKING

Vooruitzichten

De Nederlandse veehouderij wordt jaarlijks geconfronteerd met beperkte marges. Voor veel ondernemers is het advies voor de toekomst op een verantwoorde manier opschalen en werken naar een nog hogere efficiency. Daarnaast ontstaat er meer en meer aandacht voor het structureel realiseren van een hogere opbrengstprijis, door voor een alternatieve markt te gaan produceren. Er is in Nederland zeker ruimte voor een efficiënte veehouderij die voldoet aan de maatschappelijke randvoorwaarden.

Uw coöperatie wil graag vanuit haar vakgebied diervoeding uw partner zijn in dit proces. De behoefte naar het voeding gerelateerde advies waarvan wij onze voeders voorzien, neemt toe. Grotere bedrijven met veel dieren per arbeidskracht vragen om goed, professioneel advies. Net zoals het produceren voor alternatieve markten of concepten. Dit alles vraagt kennis en kunde van onze buitendienst. Om dit naar de toekomst toe te waarborgen is gezonde groei het motto van ABZ De Samenwerking. Voor ABZ De Samenwerking de uitdaging in het verder vergroten van het marktaandeel. De stevige positie van uw coöperatie fungeert daarbij als steun in de rug.

Marcel Roordink, algemeen directeur

Samengevatte jaarrekening 2021

Coöperatie Arkervaat-BramecoZon U.A.

Samengevatte jaarrekening 2021

Balans

na resultaatbestemming

Actief

(x € 1.000)

	2-1-2022	3-1-2021
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Concessies, vergunningen en intellectuele eigendom	180	0
Goodwill	166	374
	346	374
Materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	6.804	6.716
Machines en installaties	14.458	17.648
Andere vaste bedrijfsmiddelen	4.428	4.293
Vastgoedbeleggingen	1.777	1.666
	27.467	30.323
Financiële vaste activa		
Andere deelnemingen	271	280
Overige vorderingen	709	598
	980	878
Wettende activa		
Vorraden	12.101	8.358
Vorderingen		
Handelsdebiteuren	14.060	15.880
Vorderingen op overige verbonden maatschappijen	2.500	0
Belastingen	323	0
Overige vorderingen	29	42
Overlopende activa	1.593	629
	18.505	16.551
Liquide middelen	14.360	13.645
Totaal	73.759	70.129

Passief

(x € 1.000)

	2-1-2022	3-1-2021
Eigen vermogen		
Statutaire reserves	44.801	43.145
Bestemmingsreserve prijs- en marktrisico's	5.500	5.500
Bestemmingsreserve nieuwbouw	6.500	6.500
	56.801	55.145
Voorzieningen		
Latente belastingverplichtingen	228	242
Overige voorzieningen	1.743	1.614
	1.971	1.856
Kortlopende schulden		
Rekening-courant leden	49	49
Handelscrediteuren	9.561	7.722
Belastingen en premies sociale verzekeringen	170	265
Overige schulden	1.280	2.120
Overlopende passiva	3.927	2.972
	14.987	13.128
Totaal	73.759	70.129

Winst- en verliesrekening

(x € 1.000)	2021	2020
Netto-omzet	240.868	215.418
Kostprijs van de omzet	201.469	175.758
Bruto-omzetresultaat	39.399	39.660
Overige bedrijfsopbrengsten	239	203
Brutomarge	39.638	39.863
Lonen en salarissen	9.921	9.543
Sociale lasten	1.438	1.528
Pensioenlasten	983	946
Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa	6.440	6.835
Overige waardeveranderingen van vaste activa	729	345
Overige bedrijfskosten	16.714	15.862
Totaal bedrijfslasten	36.225	35.059
Bedrijfsresultaat	3.413	4.804
Rentebaten	121	111
Rentelasten	-86	0
Financiële baten en lasten	35	111
Resultaat voor belastingen	3.448	4.915
Belastingen	-675	-746
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	2.773	4.169
	-10	4
Resultaat na belastingen	2.763	4.173
Resultaatbestemming		
Naar statutaire reserves:		
Boekwinst materiële vaste activa	0	-635
Te verdelen resultaat	2.763	3.538
Ledenuitkering	-1.280	-2.120
Naar statutaire reserves	1.483	1.418

Kasstroomoverzicht

(x € 1.000)

	2021	2020
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	3.413	4.804
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen en waardeveranderingen	7.169	7.180
Mutatie voorzieningen	129	84
Veranderingen in het werkkapitaal:		
Mutatie voorraden	-3.743	495
Mutatie vorderingen	-1.954	-2.117
Mutatie kortlopende schulden	2.583	108
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	7.597	10.554
Financiële baten en lasten	35	111
Vennootschapsbelasting	-866	-711
	-831	-600
Kasstroom uit operationele activiteiten	6.766	9.954
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsen in vaste activa	-4.356	-6.309
Desinvesteringen in vaste activa	253	1.076
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-4.103	-5.233
	2.663	4.721
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing van leningen	0	0
Betaalde ledenuitkering	-1.948	-433
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-1.948	-433
Mutatie liquide middelen	715	4.288
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
Stand begin boekjaar	13.645	9.357
Mutatie boekjaar	715	4.288
Stand einde boekjaar	14.360	13.645

Algemene toelichting

Rapportageperiode afwijkend van een jaar

Het boekjaar van de coöperatie is verdeeld in een aaneengesloten reeks van 13 perioden van 4 weken. Het boekjaar 2021 telde 52 weken (2020: 53 weken). Het boekjaar eindigt met de dichtstbij 31 december liggende einddatum van een periode. Voor boekjaar 2021 was dit 2 januari 2022.

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Fusies en overnames

Met ingang van 1 januari 2022 is Coöperatie Arkervaat-BramecoZon U.A. gefuseerd met Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a. De activiteiten van de fusiecoöperatie, die de naam Coöperatie ABZ De Samenwerking U.A. draagt, blijven hoofdzakelijk bestaan uit de productie van en advisering omtrent diervoeders. De fusie kwalificeert als een samensmelting van belangen, waarbij de activa en passiva van de fusiepartners in de jaarrekening 2022 zullen worden samengevoegd volgens de "pooling-of-interest methode". De boekwaarde van de door Coöperatie Arkervaat-BramecoZon U.A. ingebrachte activa bedraagt € 73.759.000 en de boekwaarde van de door haar ingebrachte verplichtingen beloopt € 16.958.000. De boekwaarde van de door Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a. ingebrachte activa bedraagt € 11.878.000 en de boekwaarde van de door haar ingebrachte verplichtingen beloopt € 5.883.000.

Aangezien de balansdatum van de jaarrekening 2021 2 januari 2022 is en beide coöperaties met ingang van 1 januari 2022 zijn gefuseerd, kan worden geconcludeerd dat de fusie conform bovenstaande systematiek reeds in de jaarrekening 2021 had moeten worden verwerkt. Het bestuur acht een verwerking van de fusie in de jaarrekening 2021 echter niet in overeenstemming met hetgeen gedurende het gehele proces van de totstandkoming van de fusie is beoogd, namelijk: een fusie tussen beide coöperaties met ingang van het boekjaar 2022. Om die reden is ervoor gekozen de samensmelting van beide coöperaties te verwerken in het boekjaar 2022.

Lasten die verband houden met de samensmelting van belangen zijn als kosten opgenomen in het jaar waarin ze ontstaan.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Coöperatie Arkervaat-BramecoZon U.A. zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Bedragen

Alle in de kolommen van de toelichting vermelde bedragen zijn in € 1.000.

Grondslagen voor financiële verslaggeving

Algemeen

Algemene grondslagen

De samengevatte jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Algemene grondslagen voor waardering activa en passiva

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Algemene grondslagen bepaling resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Waardeverminderingen vaste activa

De coöperatie beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderverslies wordt direct als een last verwerkt in de winst- en verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Pensioenregelingen

Voor de medewerkers is een pensioenregeling getroffen in overeenstemming met gemaakte afspraken en wettelijke regelingen. De pensioenverplichting kwalificeert als een middelloodregeling en is ondergebracht bij een levensverzekeringsmaatschappij. Coöperatie Arkervaat-BramecoZon U.A. heeft dispensatie van het verplichte bedrijfstakpensioenfonds (Molenaarspensioenfonds), omdat de bij de levensverzekeringsmaatschappij ondergebrachte regeling ten minste gelijkwaardig is aan het verplichte bedrijfstakpensioenfonds.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Financiële derivaten worden bij eerste verwerking tegen reële waarde opgenomen en vervolgens per balansdatum tegen de reële waarde geherwaardeerd.

De winst of het verlies uit de herwaardering naar reële waarde per balansdatum wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt. Indien financiële derivaten echter voor hedge accounting in aanmerking komen en hedge accounting wordt toegepast, is de verwerking van de winst of het verlies afhankelijk van de aard van de afdekking.

Grondslagen voor waardering activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

De kosten van groot onderhoud van gebouwen en terreinen worden verwerkt via een onderhoudsvoorziening. De toevoegingen aan de voorzieningen worden bepaald op basis van de geschatte bedragen voor groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

De kosten van groot onderhoud aan machines en installaties, alsook andere vaste bedrijfsmiddelen, worden met ingang van het boekjaar 2019 niet meer rechtstreeks als last in de winst- en verliesrekening verantwoord, maar geactiveerd en afgeschreven volgens de hierboven beschreven grondslagen voor waardering van overige materiële vaste activa.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode (nettovermogenswaarde). Wanneer 20% of meer van de stemrechten uitgebracht kan worden, wordt ervan uitgegaan dat er invloed van betekenis is. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening. Voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming.

Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Indien en voor zover Coöperatie Arkervaat-BramecoZon U.A. in deze situatie geheel of gedeeltelijk in staat voor de schulden van de deelneming, dan wel het stellige voornemen heeft de deelneming tot betaling van haar schulden in staat te stel-

len, wordt hiervoor een voorziening getroffen.

De eerste waardering van gekochte deelnemingen is gebaseerd op de reële waarde van de identificeerbare activa en passiva op het moment van acquisitie. Voor de vervolgwaaardering worden de grondslagen toegepast die gelden voor deze jaarrekening, uitgaande van de waarden bij eerste waardering.

Als resultaat wordt verantwoord het bedrag waarmee de boekwaarde van de deelneming sinds de voorafgaande jaarrekening is gewijzigd als gevolg van het door de deelneming behaalde resultaat.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Als resultaat wordt in aanmerking genomen het in het verslagjaar gedeclareerde dividend van de deelneming, waarbij niet in contanten uitgekeerde dividenden worden gewaardeerd tegen reële waarde.

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, welke in het algemeen gelijk is aan de nominale waarde. Bij de waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Voorraden

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs op basis van de 'first-in, first-out' (FIFO)-methode of lagere marktwaarde.

De levende have is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, vermeerderd met directe kosten of tegen lagere opbrengstwaarde. Opbrengsten en kosten uit levende have worden verantwoord in de winst- en verliesrekening op moment van verkoop van de levende have.

De voorraden gereed product worden gewaardeerd tegen kostprijs, vermeerderd met een opslag voor productie- en vrachtkosten, dan wel lagere opbrengstwaarde voor zover nodig onder aftrek van een voorziening voor eventuele incourantheid.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde inclusief transactiekosten. De vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen, onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid. Voorzieningen worden op individuele wijze bepaald.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor waardering passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op een betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Voorziening voor belastingen

Voor in de toekomst te betalen belastingbedragen uit hoofde van verschillen tussen commerciële en fiscale balanswaarderingen wordt een voorziening getroffen ter grootte van de som van deze verschillen vermenigvuldigd met het geldende belastingtarief.

Overige voorzieningen

Tenzij anders vermeld worden de overige voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling resultaat

Netto-omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengsten van de in het verslagjaar geleverde goederen en verleende diensten onder aftrek van kortingen en de over de omzet geheven belastingen. Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend. Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot dat moment in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Afschrijvingen en waardeverminderingen

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

Rentebaten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa.

Rentelasten en soortgelijke kosten

Rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Belastingen

De vennootschapsbelasting wordt berekend tegen het geldende tarief over het resultaat van het boekjaar, waarbij rekening wordt gehouden met permanente verschillen tussen de winstberekening volgens de jaarrekening en de fiscale winstberekening, en waarbij actieve belastinglatenties (indien van toepassing) slechts worden gewaardeerd voor zover de realisatie daarvan waarschijnlijk is.

Aandeel in resultaat deelnemingen

Als resultaat van deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid, wordt opgenomen het aan de coöperatie toekomende aandeel in het resultaat van deze deelnemingen. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de bij Coöperatie Arkervaart-BramecoZon U.A. geldende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. Bij deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, wordt het dividend als resultaat aangemerkt.

Grondslagen voor kasstroomoverzicht

Algemene grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde ledenuitkeringen zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De waarde van de gerelateerde activa en leaseverplichting zijn in de toelichting van balansposten verantwoord. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasingcontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

De mutaties in de boekwaarden van de materiële vaste activa zijn als volgt te specificeren:

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Vastgoed- beleggingen	Totaal
Boekwaarde per 4 januari 2021	<u>6.716</u>	<u>17.648</u>	<u>4.293</u>	<u>1.666</u>	<u>30.323</u>
Mutaties					
Investeringsen	765	2.090	1.303	195	4.353
Desinvesteringen	-956	-886	-1.100	0	-2.942
Afschrijvingen en waardeverminderingen	-703	-5.128	-1.108	-84	-7.023
Afschrijvingen desinvesteringen	952	764	1.040	0	2.756
Overboekingen	<u>30</u>	<u>-30</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Saldo	<u>88</u>	<u>-3.190</u>	<u>135</u>	<u>111</u>	<u>-2.856</u>
Boekwaarde per 2 januari 2022					
Aanschaffingswaarde	16.809	56.859	11.664	2.239	87.571
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	<u>-10.005</u>	<u>-42.401</u>	<u>-7.236</u>	<u>-462</u>	<u>-60.104</u>
Boekwaarde	<u>6.804</u>	<u>14.458</u>	<u>4.428</u>	<u>1.777</u>	<u>27.467</u>
Afschrijvingspercentages	<u>0%-20%</u>	<u>10%-20%</u>	<u>10%-33%</u>	<u>4%</u>	

De actuele waarde van de onroerende zaken bedraagt, gebaseerd op de WOZ-beschikkingen van gemeenten, circa € 20.338.000.

Financiële vaste activa

	Andere deel- nemingen	Overige vorderingen
Stand per 4 januari 2021	280	598
Investerings	0	116
Desinvesteringen	0	-31
Terugneming van waardeverminderingen	0	26
Aandeel in resultaat deelnemingen	-9	0
	<u>271</u>	<u>709</u>
Stand per 2 januari 2022	<u>271</u>	<u>709</u>

Andere deelnemingen

	2021	2020
Schothorst Feed Research B.V.	48	48
Op- en Overslag Coöperatie Oost Nederland U.A.	223	232
	<u>271</u>	<u>280</u>

Coöperatie Arkervaat-BramecoZon U.A. heeft een belang van:

- 3,7% in Schothorst Feed Research B.V. te Lelystad
- 50,0% in Op- en Overslag Coöperatie Oost Nederland U.A. te Nijkerk

Overige vorderingen

Leningen u/g	153	184
Af: voorziening leningen u/g	-104	-130
Latente belastingvorderingen	660	544
	<u>709</u>	<u>598</u>

Vorraden

De voorraden zijn als volgt te specificeren:

Grond- en hulpstoffen	8.838	5.984
Gereed product en handelsgoederen	1.052	726
Levende have	2.211	1.648
	<u>12.101</u>	<u>8.358</u>

Eigen vermogen

Statutaire reserves

Stand bij aanvang boekjaar	43.145	41.083
Resultaatbestemming boekjaar	1.483	2.053
Resultaatbestemming vorig boekjaar	173	9
	<u>44.801</u>	<u>43.145</u>
Stand bij einde boekjaar	<u>44.801</u>	<u>43.145</u>

Bestemmingsreserve prijs- en marktrisico's

Voor prijsrisico's op goederen en marktrisico's is een bestemmingsreserve gevormd.

Het verloop hiervan is als volgt:

	2021	2020
Stand bij aanvang boekjaar	5.500	5.500
Mutaties verslagjaar	0	0
Stand bij einde boekjaar	5.500	5.500

Bestemmingsreserve nieuwbouw

Deze reserve is gevormd voor nieuwbouw.

Het verloop hiervan is als volgt:

Stand bij aanvang boekjaar	6.500	6.500
Mutaties verslagjaar	0	0
Stand bij einde boekjaar	6.500	6.500

Voorzieningen

Latente belastingverplichtingen

Stand bij aanvang boekjaar	242	107
Dotatie	0	150
Onttrekking	-16	-15
Stand bij einde boekjaar	228	242

Overige voorzieningen

	Stand per 4 januari 2021	Dotatie	Onttrekking /Vrijval	Stand per 2 januari 2022
Productaansprakelijkheid	140	0	-15	125
Groot onderhoud gebouwen	1.029	171	-99	1.101
Bodemsanering	260	63	-3	320
Jubileumverplichtingen	185	26	-14	197
	1.614	260	-131	1.743

De voorzieningen zijn overwegend langlopend van aard.

Kortlopende schulden

Rekening-courant leden

Stand bij aanvang boekjaar	49	58
Uitbetaald	0	-9
Stand bij einde boekjaar	49	49

Overige schulden

Uitkering leden	1.280	2.120

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Coöperatie Arkervaart-BramecoZon U.A. heeft inkoopverplichtingen van grondstoffen en verkoopverplichtingen van diervoeders.

Per ultimo 2021 is voor een bedrag van € 2.378.000 aan investeringsverplichtingen aangegaan.

Er zijn bankgaranties afgegeven voor een totaalbedrag van € 5.000.

Toelichting op de winst- en verliesrekening

Netto-omzet

	2021	2020
Diervoeders	226.913	201.946
Meststoffen	3.465	2.943
Zaaizaden	361	393
Levende have	10.339	10.101
Overige omzet	-210	35
	<u>240.868</u>	<u>215.418</u>

De netto-omzet is in 2021 ten opzichte van 2020 met 11,8% gestegen.
 Van de netto-omzet is in 2021 een bedrag van € 10.004.000 buiten Nederland, binnen de EU, gerealiseerd.
 De afzet aan leden bedraagt ongeveer 87% van de totale afzet diervoeders.

Overige bedrijfskosten

Overige personeelskosten	1.670	1.681
Energie- en huisvestingskosten	5.112	3.697
Exploitatiekosten	3.531	4.148
Kantoorkosten	1.071	913
Autokosten	3.074	2.779
Verkoopkosten	363	411
Algemene kosten	1.155	1.022
Commissaris- en verenigingskosten	135	64
Mutatie voorzieningen	305	882
Kosten onderzoek en ontwikkeling	298	265
	<u>16.714</u>	<u>15.862</u>

Accountantskosten

De in rekening gebrachte accountantshonoraria zijn als volgt te specificeren:

Controle jaarrekening	64	57
Fiscale en andere niet-controlediensten	94	29
	<u>158</u>	<u>86</u>

Belastingen

Vennootschapsbelasting	-805	-740
Mutatie voorziening belastingen	130	-6
	<u>-675</u>	<u>-746</u>

Het gemiddelde effectieve belastingtarief bedraagt 19,6% (2020: 15,2%), terwijl het toepasselijk belastingtarief 25% bedraagt (2020: 25%). Het verschil tussen beide tarieven wordt vooral veroorzaakt door fiscaal niet aftrekbare afschrijvingen en de fiscaal aftrekbare ledenuitkering. De hoogte van laatstgenoemde uitkering fluctueert per jaar en is de primaire oorzaak van de lagere effectieve belastingdruk in voorgaand boekjaar.

Gemiddeld aantal werknemers

	2021	2020
Kantoor	34	32
Verkoop	49	51
Expeditie	41	41
Productie en magazijn	50	50
	<u>174</u>	<u>174</u>

Bezoldiging

De beloning van de commissarissen bedraagt in 2021 € 101.000 (2020: € 56.000).

Ledenaantal

Per ultimo 2021 bedroeg het ledenaantal van de coöperatie 1.813 leden (2020: 1.758).

Gebeurtenissen na balansdatum

Medio januari 2022 heeft de coöperatie een overeenkomst tot koop van de aandelen in Bosgoed Diervoeders B.V. gesloten. Aansluitend heeft de daadwerkelijke levering van deze aandelen plaatsgevonden. Hierdoor heeft de coöperatie volledige (100%) zeggenschap verkregen in onderhavige vennootschap.

De activiteiten van Bosgoed Diervoeders B.V. bestaan uit de productie van en advisering omtrent diervoeders.

Deze transactie zal in de jaarrekening 2022 worden verwerkt volgens de "purchase accounting methode".

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Commissarissen en het bestuur van Coöperatie ABZ De Samenwerking U.A.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen samengevatte jaarrekening 2021

Ons oordeel

De samengevatte jaarrekening 2021 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van Coöperatie Arkervaat-BramecoZon U.A. te Nijkerk is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2021 (hierna: 'de gecontroleerde jaarrekening') van Coöperatie Arkervaat-BramecoZon U.A.

Naar ons oordeel is de bijgesloten samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2021 op basis van de grondslagen zoals beschreven op pagina 28 t/m 32 van de toelichting.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:

1. de samengevatte balans per 2 januari 2022;
2. de samengevatte winst- en verliesrekening over 2021; en
3. het samengevatte kasstroomoverzicht over 2021.

Samengevatte jaarrekening

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De samengevatte jaarrekening en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 3 maart 2022.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij

Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2021 van Coöperatie Arkervaat-BramecoZon U.A. te Nijkerk in onze controleverklaring van 3 maart 2022.

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Commissarissen voor de samengevatte jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven op pagina 28 t/m 32 van de toelichting. De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitvoeren van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de coöperatie.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Ridderkerk, 3 maart 2022

Lansigt accountants en belastingadviseurs B.V.

w.g. M.P. Noteboom RA MSc RV

Resultaatbestemming en aansprakelijkheid

Statutaire regeling resultaatbestemming

Volgens artikel 26 van de statuten wordt op voorstel van het bestuur en de Raad van Commissarissen een door de Ledenraad te bepalen bedrag of percentage gereserveerd.

Voorstel resultaatbestemming 2021

Aan de Ledenraad zal worden voorgesteld om het resultaat na belastingen ad € 2.763.000 als volgt te verdelen:

Uit te keren aan de leden	€ 1.280.000
Toe te voegen aan de statutaire reserves	€ 1.483.000

Het voorstel resulteert in een nabetaling van € 3,00 per ton mengvoer.

Vooruitlopend op de vaststelling door de Ledenraad is dit voorstel reeds in de jaarrekening verwerkt.

Statutaire aansprakelijkheid

Elke aansprakelijkheid van de leden voor een tekort van de coöperatie bij ontbinding wordt uitgesloten. Hetzelfde geldt voor tussentijdse tekorten (artikel 12 van de statuten).

Preadvies van de Raad van Commissarissen

Aan de Ledenraad

Op grond van artikel 25 van de statuten hebben wij de jaarrekening en het jaarverslag over het jaar 2021 laten controleren door Lansigt accountants en belastingadviseurs B.V. te Ridderkerk. De controleverklaring vindt u in dit verslag opgenomen. Ons toezicht op de naleving van de statuten en onze controle op de handelingen van het bestuur geven ons geen aanleiding tot het maken van opmerkingen. Wij adviseren u daarom de jaarrekening over het boekjaar 2021 onveranderd vast te stellen, de door het bestuur en de Raad van Commissarissen gedane voorstellen aan te nemen en decharge te verlenen voor het door het bestuur gevoerde beleid en het door de Raad van Commissarissen gehouden toezicht.

Nijkerk, maart 2022

De Raad van Commissarissen,

O.A. van Dobbenburgh, voorzitter
J.T.T. Vlooswijk, vicevoorzitter

Samengevatte jaarrekening 2021

C.L.V. "De Samenwerking" u.a.

Balans

na resultaatbestemming

Actief

(x € 1.000)

	31-12-2021	31-12-2020
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	3.207	2.609
Machines en installaties	1.766	2.064
Andere vaste bedrijfsmiddelen	901	864
	5.874	5.537
Financiële vaste activa		
Deelnemingen	118	118
Overige vorderingen	73	58
	191	176
Wettende activa		
Vorraden	3.689	2.329
Vorderingen		
Handelsdebiteuren	1.957	1.615
Belastingen	60	11
Overige vorderingen	37	0
Overlopende activa	12	11
	2.066	1.637
Liquide middelen	58	677
Totaal	11.878	10.356

Passief

(x € 1.000)

	31-12-2021	31-12-2020
Eigen vermogen		
Statutaire reserves	4.995	5.893
Bestemmingsreserve prijs- en marktrisico's	<u>1.000</u>	<u>0</u>
	5.995	5.893
Voorzieningen	827	590
Langlopende schulden	1.010	1.700
Kortlopende schulden		
Aflossingsverplichtingen langlopende schulden	690	122
Handelscrediteuren	1.025	862
Schulden aan overige verbonden partijen	1.500	0
Belastingen en premies sociale verzekeringen	206	277
Overige schulden	390	332
Overlopende passiva	<u>235</u>	<u>580</u>
	4.046	2.173
Totaal	<u><u>11.878</u></u>	<u><u>10.356</u></u>

Winst- en verliesrekening

(x € 1.000)	2021	2020
Netto-omzet	46.828	42.101
Kostprijs van de omzet	38.724	33.805
Bruto-omzetresultaat	8.104	8.296
Overige bedrijfsopbrengsten	46	41
Brutomarge	8.150	8.337
Lonen en salarissen	3.388	3.288
Sociale lasten	464	476
Pensioenlasten	383	395
Afschrijvingen op (im)materiële vaste activa	835	771
Overige bedrijfskosten	2.959	2.425
Totaal bedrijfslasten	8.029	7.355
Bedrijfsresultaat	121	982
Rentebaten	30	39
Rentelasten	-47	-47
Financiële baten en lasten	-17	-8
Resultaat voor belastingen	104	974
Belastingen	-11	-169
Aandeel in het resultaat van deelnemingen	93	805
	0	0
Resultaat na belastingen	93	805
Resultaatbestemming		
Te verdelen resultaat	93	805
Ledenuitkering	0	-275
Naar statutaire reserves	93	530

Kasstroomoverzicht

(x € 1.000)

	2021	2020
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	121	982
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen en waardeveranderingen	835	771
Mutatie voorzieningen	237	43
Veranderingen in het werkkapitaal:		
Mutatie voorraden	-1.360	-72
Mutatie vorderingen	-429	50
Mutatie kortlopende schulden	1.378	-26
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	782	1.748
Financiële baten en lasten	-17	-8
Vennootschapsbelasting	-90	-97
	-107	-105
Kasstroom uit operationele activiteiten	675	1.643
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsen in vaste activa	-1.243	-506
Desinvesteringen in vaste activa	71	10
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.172	-496
	-497	1.147
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie van schulden aan kredietinstellingen	-22	-338
Ontvangsten van leningen	0	500
Aflossing van leningen	-100	-667
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-122	-505
Mutatie liquide middelen	-619	642
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
Stand begin boekjaar	677	35
Mutatie boekjaar	-619	642
Stand einde boekjaar	58	677

Algemene toelichting

Fusies en overnames

Met ingang van 1 januari 2022 is Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a. gefuseerd met Coöperatie Arkervaart-BramecoZon U.A. De activiteiten van de fusiecoöperatie, die de naam Coöperatie ABZ De Samenwerking U.A. draagt, blijven hoofdzakelijk bestaan uit de productie van en advisering omtrent diervoeders. De fusie kwalificeert als een samensmelting van belangen, waarbij de activa en passiva van de fusiepartners in de jaarrekening 2022 zullen worden samengevoegd volgens de "pooling-of-interest methode". De boekwaarde van de door Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a. ingebrachte activa bedraagt € 11.878.000 en de boekwaarde van de door haar ingebrachte verplichtingen beloopt € 5.883.000. De boekwaarde van de door Coöperatie Arkervaart-BramecoZon U.A. ingebrachte activa bedraagt € 73.759.000 en de boekwaarde van de door haar ingebrachte verplichtingen beloopt € 16.958.000.

Lasten die verband houden met de samensmelting van belangen zijn als kosten opgenomen in het jaar waarin ze ontstaan.

Schattingen

Schattingen en aannames worden voortdurend geëvalueerd en zijn gebaseerd op historische expertise en overige factoren, inclusief toekomstverwachtingen welke op basis van de toepasselijke omstandigheden als reëel worden verondersteld. Het management maakt voortdurend schattingen en doet veronderstellingen ten aanzien van toekomstige ontwikkelingen. De gehanteerde inschattingen en veronderstellingen zullen zelden gelijk zijn aan de werkelijkheid.

Bedragen

Alle in de kolommen van de toelichting vermelde bedragen zijn in € 1.000.

Grondslagen voor financiële verslaggeving

Algemeen

Algemene grondslagen

De samengevatte jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Algemene grondslagen voor waardering activa en passiva

Voor zover niet anders is vermeld, zijn activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde. Ten behoeve van het inzicht kunnen bepaalde posten anders zijn gerubriceerd, waar nodig zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Algemene grondslagen bepaling resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de netto-omzet en alle hiermee verbonden kosten en andere aan het verslagjaar toe te rekenen kosten. De kosten en lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin deze gerealiseerd zijn. Verliezen welke hun oorsprong vinden in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Pensioenregelingen

De onderneming heeft een pensioenregeling waarvan de uitvoering is ondergebracht bij een levensverzekeringsmaatschappij. De pensioenregeling is aan te merken als een middelloonregeling. Op grond van de Richtlijn 271.3 Personeelsbeloning-pensioenen wordt uitgegaan van een verplichtingenbenadering. De pensioenverplichting wordt opgenomen in een voorziening indien en zover de coöperatie op balansdatum juridisch en/of feitelijke verplichtingen heeft jegens de pensioenuitvoerder, dan wel de werknemers. Gezien het ontbreken van verplichtingen is geen voorziening voor pensioenen gevormd. Inzake de jaarlijkse pensioenpremie worden de nog te betalen en terug te ontvangen of vooruitbetaalde premies opgenomen onder kortlopende schulden respectievelijk vorderingen.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Financiële derivaten worden bij eerste verwerking tegen reële waarde opgenomen en vervolgens per balansdatum tegen de reële waarde geherwaardeerd.

De winst of het verlies uit de herwaardering naar reële waarde per balansdatum wordt onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt. Indien financiële derivaten echter voor hedge accounting in aanmerking komen en hedge accounting wordt toegepast, is de verwerking van de winst of het verlies afhankelijk van de aard van de afdekking.

Grondslagen voor waardering activa

Materiële vaste activa

Deze activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. De afschrijving van de materiële vaste activa zijn gebaseerd op een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

De kosten van groot onderhoud van gebouwen en terreinen en machines en installaties worden verwerkt in een voorziening groot onderhoud.

Financiële vaste activa

De deelneming in groepsmaatschappijen zijn gewaardeerd tegen de netto vermogenswaarde gebaseerd op de grondslagen van de moedermaatschappij.

Andere deelnemingen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of tegen de lagere marktwaarde per balansdatum.

De overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, eventueel onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Vorraden

Waardering van de voorraden grond- en hulpstoffen heeft plaatsgevonden op basis van verkrijgingsprijs (fifo-methode) of lagere opbrengstwaarde per balansdatum. De voorraad mengvoeders gereed product uit eigen productie is gewaardeerd tegen calculatieprijs van de daarin verwerkte grondstoffen verhoogd met de directe productiekosten, dan wel tegen lagere opbrengstwaarde.

De voorraad handelsgoederen is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde per balansdatum. De overige voorraden zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde per balansdatum. Verliezen op voorraden worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, eventueel onder aftrek van een individueel bepaalde voorziening voor dubieuze vorderingen.

Grondslagen voor waardering passiva

Voorzieningen

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, met uitzondering van de voorziening voor jubileumuitkeringen, die tegen contante waarde is gewaardeerd.

Langlopende schulden

De schulden zijn gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

De schulden zijn gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor bepaling resultaat

Netto omzet

De netto-omzet wordt gevormd uit de opbrengst van levering van goederen en diensten, onder aftrek van de over de omzet geheven belastingen en verleende kortingen.

Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Afschrijvingen en waardeverminderingen

De afschrijvingen op de (im)materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van de verwachte economische levensduur. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van (im)materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Belastingen

De belasting wordt gebaseerd op het resultaat voor belasting met inachtneming van de permanente verschillen tussen de winstberekening volgens de jaarrekening enerzijds en de fiscale winstberekening anderzijds en voorts de fiscale faciliteiten en de beperking van de fiscale aftrekbaarheid van bepaalde kosten. Bij de berekening van de belastingdruk wordt rekening gehouden met eerder ingenomen standpunten en afspraken met de fiscus.

Aandeel in resultaat deelnemingen

Als resultaat van deelnemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid, wordt opgenomen het aan de coöperatie toekomende aandeel in het resultaat van deze deelnemingen. Dit resultaat wordt bepaald op basis van de bij Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a. geldende grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. Bij deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, wordt het dividend als resultaat aangemerkt.

Grondslagen voor kasstroomoverzicht

Algemene grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde ledenuitkeringen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans

Materiële vaste activa

De mutaties in de boekwaarden van de materiële vaste activa zijn als volgt te specificeren:

	Bedrijfs- gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2021	<u>2.609</u>	<u>2.064</u>	<u>864</u>	<u>5.537</u>
Mutaties				
Investeringsen	717	116	410	1.243
Desinvesteringen	0	0	-280	-280
Afschrijvingen	-119	-414	-308	-841
Afschrijvingen desinvesteringen	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>215</u>	<u>215</u>
Saldo	<u>598</u>	<u>-298</u>	<u>37</u>	<u>337</u>
Boekwaarde per 31 december 2021				
Aanschaffingswaarde	5.452	6.610	3.014	15.076
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	<u>-2.245</u>	<u>-4.844</u>	<u>-2.113</u>	<u>-9.202</u>
Boekwaarde	<u>3.207</u>	<u>1.766</u>	<u>901</u>	<u>5.874</u>
Afschrijvingspercentages	<u>0%-20%</u>	<u>7%-25%</u>	<u>7%-33%</u>	

De actuele waarde van de onroerende zaken bedraagt, gebaseerd op de WOZ-beschikkingen van gemeenten, circa € 3.058.000.

Financiële vaste activa

	Deelnemingen in groeps- maatschappijen	Andere deel- nemingen	Overige vorderingen
Stand per 1 januari 2021	0	118	58
Investeringsen	0	0	15
Stand per 31 december 2021	0	118	73

Andere deelnemingen

	2021	2020
Schothorst Feed Research B.V.	13	13
Coöperatie K.T.C. Proefboerderij Zegveld U.A.	105	105
	118	118

Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a.
heeft een belang van:

- 100% in Groene Hart Business B.V. te Haastrecht
- 0,91% in Schothorst Feed Research B.V. te Lelystad
- 9 lidmaatschapsrechten in Coöperatie K.T.C. Proefboerderij Zegveld U.A. te Zegveld

Overige vorderingen

Leningen u/g	5	6
Latente belastingvordering	68	52
	73	58

Vorraden

De voorraden zijn als volgt te specificeren:

Grond- en hulpstoffen	1.131	867
Gereed product en handelsgoederen	2.558	1.462
	3.689	2.329

Eigen vermogen

Statutaire reserves

Stand bij aanvang boekjaar	5.893	5.350
Resultaatbestemming boekjaar	93	530
Resultaatbestemming vorig boekjaar	9	13
Naar: Bestemmingsreserve prijs- en marktrisico's	-1.000	0
Stand bij einde boekjaar	4.995	5.893

Bestemmingsreserve prijs- en marktrisico's

Voor prijsrisico's op goederen en marktrisico's is een bestemmingsreserve gevormd.

Het verloop hiervan is als volgt:

	2021	2020
Stand bij aanvang boekjaar	0	0
Mutaties verslagjaar	1.000	0
Stand bij einde boekjaar	1.000	0

Voorzieningen

	Stand per 1 januari 2021	Dotatie	Onttrekking /Vrijval	Stand per 31 december 2021
Groot onderhoud	498	144	-18	624
Overige voorzieningen	92	136	-25	203
	590	280	-43	827

Langlopende schulden

Hypothecaire leningen ABN AMRO

	2021	2020
Stand bij aanvang boekjaar	1.700	1.300
Opgenomen gelden	0	500
Aflossingsverplichting komend boekjaar	-690	-100
Stand bij einde boekjaar	1.010	1.700

De rentevoet van de langlopende schulden varieert tussen 1,65% en 2,15%. Van het totaalbedrag aan langlopende schulden heeft een bedrag van € 610.000 een resterende looptijd langer dan vijf jaar.

Uit hoofde van de financieringsovereenkomst met de ABN AMRO Bank N.V. zijn de volgende zekerheden verstrekt:

- 1e hypotheek ad € 4.100.000 op onroerend goed gelegen aan de Provincialeweg Oost te Haastrecht;
- 1e pandrecht op inventaris, voorraden en vorderingen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a. heeft inkoopverplichtingen van grondstoffen en verkoopverplichtingen van diervoeders.

Per ultimo 2021 is voor een bedrag van € 264.000 aan investeringsverplichtingen aangegaan.

Toelichting op de winst- en verliesrekening

Netto-omzet

	2021	2020
Diervoeders	39.836	35.652
Meststoffen	2.718	2.484
Zaaizaden	1.162	1.310
Winkelartikelen	1.823	1.697
Overige omzet	1.289	958
	<u>46.828</u>	<u>42.101</u>

De netto-omzet is in 2021 ten opzichte van 2020 met 11,2% gestegen.
De afzet aan leden bedraagt ongeveer 81% van de totale afzet diervoeders.

Overige bedrijfskosten

Kosten vervoermiddelen	301	217
Kosten van opslag en productie	1.703	1.411
Verkoopkosten	331	199
Administratie- en beheerskosten	624	598
	<u>2.959</u>	<u>2.425</u>

Gemiddeld aantal werknemers

Directie / Inkoop grondstoffen	1	1
Verkoop / Voorlichting veehouderij	12	11
Administratie	5	6
Verkoop / Voorlichting loonwerkers / Welkoopwinkel	10	9
Veevoeding / Productie	14	14
Transport / Magazijn	12	13
	<u>54</u>	<u>54</u>

Bezoldiging

De beloning van de commissarissen bedraagt in 2021 € 40.000 (2020: € 32.000).

Ledenaantal

Per ultimo 2021 bedroeg het ledenaantal van de coöperatie 794 leden (2020: 836).

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Commissarissen en het bestuur van Coöperatie ABZ De Samenwerking U.A.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen samengevatte jaarrekening 2021

Ons oordeel

De samengevatte jaarrekening 2021 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a. te Haastrecht is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2021 (hierna: 'de gecontroleerde jaarrekening') van Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a.

Naar ons oordeel is de bijgesloten samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2021 op basis van de grondslagen zoals beschreven op pagina 46 t/m 48 van de toelichting.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:

1. de samengevatte balans per 31 december 2021;
2. de samengevatte winst- en verliesrekening over 2021; en
3. het samengevatte kasstroomoverzicht over 2021.

Samengevatte jaarrekening

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De samengevatte jaarrekening en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 3 maart 2022.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij

Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2021 van Coöperatieve Landbouw Vereniging "De Samenwerking" u.a. te Haastrecht in onze controleverklaring van 3 maart 2022.

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Commissarissen voor de samengevatte jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven op pagina 46 t/m 48 van de toelichting. De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de coöperatie.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Ridderkerk, 3 maart 2022

Lansigt accountants en belastingadviseurs B.V.

w.g. M.P. Noteboom RA MSc RV

Resultaatbestemming en aansprakelijkheid

Statutaire regeling resultaatbestemming

Volgens artikel 26 van de statuten wordt op voorstel van het bestuur en de Raad van Commissarissen een door de Ledenraad te bepalen bedrag of percentage gereserveerd.

Voorstel resultaatbestemming 2021

Aan de Ledenraad zal worden voorgesteld om het resultaat na belastingen ad € 93.000 toe te voegen aan de statutaire reserves.

Vooruitlopend op de vaststelling door de Ledenraad is dit voorstel reeds in de jaarrekening verwerkt.

Statutaire aansprakelijkheid

Elke aansprakelijkheid van de leden voor een tekort van de coöperatie bij ontbinding wordt uitgesloten. Hetzelfde geldt voor tussentijdse tekorten (artikel 12 van de statuten).

Preadvies van de Raad van Commissarissen

Aan de Ledenraad

Op grond van artikel 25 van de statuten hebben wij de jaarrekening en het jaarverslag over het jaar 2021 laten controleren door Lansigt accountants en belastingadviseurs B.V. te Ridderkerk. De controleverklaring vindt u in dit verslag opgenomen. Ons toezicht op de naleving van de statuten en onze controle op de handelingen van het bestuur geven ons geen aanleiding tot het maken van opmerkingen. Wij adviseren u daarom de jaarrekening over het boekjaar 2021 onveranderd vast te stellen, de door het bestuur en de Raad van Commissarissen gedane voorstellen aan te nemen en decharge te verlenen voor het door het bestuur gevoerde beleid en het door de Raad van Commissarissen gehouden toezicht.

Nijkerk, maart 2022

De Raad van Commissarissen,

O.A. van Dobbenburgh, voorzitter

J.T.T. Vlooswijk, vicevoorzitter

Personalia

Directie en Management Team

ir. drs. Marcel (C.) Roordink (1975)

Functie : Algemeen directeur / bestuurder
 Benoeming : 2 augustus 1999, directeur vanaf 28 februari 2005
 Nationaliteit : Nederlands
 Woonplaats : Putten
 Nevenfuncties : Bestuurslid Nederlandse Vereniging Diervoederindustrie (NEVEDI)
 : Lid Raad van Toezicht Stichting SecureFeed
 : Bestuurslid Stichting Bevordering Studie Diervoeding
 : Voorzitter Landelijke Vereniging van Directeuren van aan- en verkoop-coöperaties en hun deelnemingen
 : Bestuurslid Op- en Overslag Coöperatie Oost Nederland
 : Bestuurslid Stichting Coöperatieve Inkoop Service

ing. Cor (C.M.) van Dijk (1962)

Functie : Commercieel directeur
 Benoeming : 2 januari 1989, commercieel directeur vanaf 31 december 2012
 Nationaliteit : Nederlands
 Woonplaats : Terschuur
 Nevenfuncties : Geen

Mw. drs. Sandra (S.T.) Duursma-Koelewijn RA (1977)

Functie : Manager Administratie & Financiën
 Benoeming : 1 januari 2019
 Nationaliteit : Nederlands
 Woonplaats : Bunschoten-Spakenburg
 Nevenfuncties : Geen

ing. drs. Willy (W.L.G.) Hanssen MSc (1963)

Functie : Directeur Strategie & Coöperatie
 Benoeming : 1 mei 2016, directeur Strategie & Coöperatie vanaf 1 januari 2022
 Nationaliteit : Nederlands
 Woonplaats : Someren
 Nevenfuncties : Bestuurslid vereniging VoederWaarde.nl

ing. Martin (M.A.) Hoogenboom (1973)

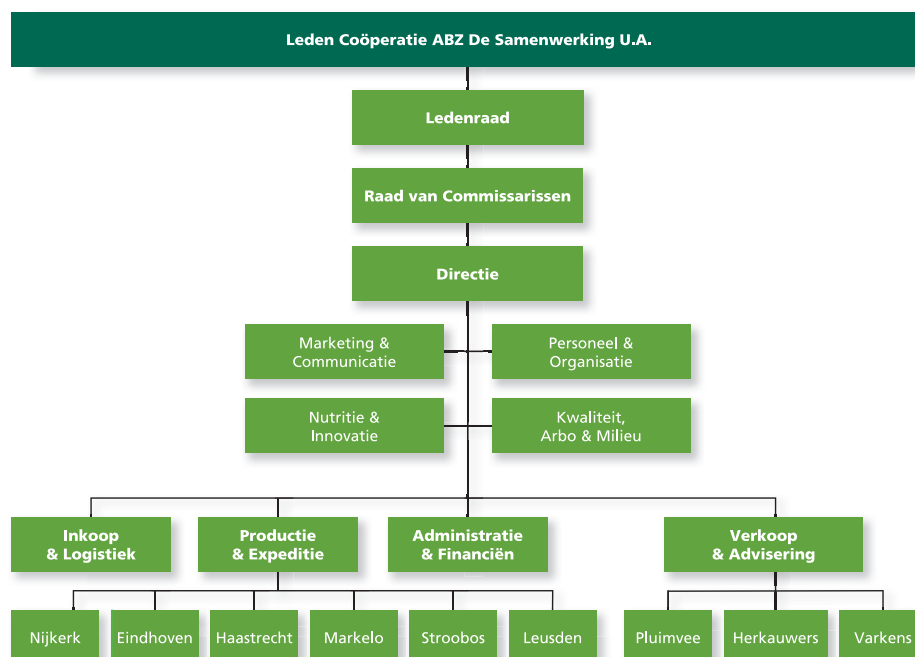
Functie : Manager Supply chain
 Benoeming : 13 november 1995, manager Supply Chain vanaf 1 januari 2022
 Nationaliteit : Nederlands
 Woonplaats : Linschoten
 Nevenfuncties : Geen

Mw. Alie (A.) Wernsen-Van Broekhuizen (1967)

Functie : Manager Personeel & Organisatie
 Benoeming : 17 juni 1987, manager Personeel & Organisatie vanaf 31 december 2012
 Nationaliteit : Nederlands
 Woonplaats : Putten
 Nevenfuncties : Geen

Organigram

Raad van Commissarissen

drs. Rens (O.A.) van Dobbenburgh (1959)

Functie : Voorzitter Raad van Commissarissen
Benoeming : 26 mei 2011, voorzitter vanaf 4 mei 2015
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Middelbeers
Beroep : Chief Veterinary Officer Covetrus Europe
Overige functies : Voorzitter Federation of Veterinarians of Europe (FVE)
: Lid Raad van Advies geitenhouders-coöperatie Amalthea U.A.
Huidige zittingstermijn : 2019-2022
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Harold (J.J.T.) Vlooswijk (1972)

Functie : Vicevoorzitter Raad van Commissarissen
Benoeming : 28 september 2007, vicevoorzitter vanaf 1 januari 2022
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Papekop
Beroep : Melkveehouder
Overige functies : Voorzitter Collectief voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Rijn en Gouwe Wiericke
: Voorzitter Pastoraatsgroep Oudewater RK Parochie Pax Christi
: Bestuurslid Kernteam Gebiedsproces Oudewater Noord
: Bestuurslid Agrarische Natuurvereniging De Lange Ruige Weide
: Watermakelaar voor Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Huidige zittingstermijn : 2022-2023
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Gerrit (G.) van den Berg (1964)

Functie : Secretaris Raad van Commissarissen
Benoeming : 18 maart 2019
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Ane
Beroep : Pluimveehouder
Overige functies : Gemeenteraadslid CDA Hardenberg
: Lid plattelandscommissie CDA Overijssel
Huidige zittingstermijn : 2019-2023
Herkiesbaar : 2x herkiesbaar

Ytsje (Y.) de Groot-Krikke (1968)

Functie : Lid Raad van Commissarissen
Benoeming : 22 maart 2021
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Vrouwenparochie
Beroep : Melkveehouder
Overige functies : Bestuur Ver. Chr. Voortgezet Onderwijs Noord-Oost Friesland
: Ledenraad Coöperatie AB Vakwerk
: Raad van Toezicht St. Chr. Primair Onderwijs De Tjongerwerven
Huidige zittingstermijn : 2021-2025
Herkiesbaar : 2x herkiesbaar

Coen (C.) Hagoort (1965)

Functie : Lid Raad van Commissarissen
Benoeming : 4 december 2015, Lid RvC sinds 1 januari 2022
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Waarder
Beroep : Melkveehouder
Overige functies : Geen
Huidige zittingstermijn : 2022-2025
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Henk (H.) Jolink (1965)

Functie : Lid Raad van Commissarissen
Benoeming : 22 maart 2021
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Drempt
Beroep : Melkveehouder
Overige functies : Gebiedsmakelaar Zoetwatervoorziening Oost Nederland Gelderland
: Senior adviseur Landelijk gebied Aveco de Bondt
Huidige zittingstermijn : 2021-2025
Herkiesbaar : 2x herkiesbaar

Adwin (A.G.M.) van Schaaijk (1969)

Functie : Lid Raad van Commissarissen
Benoeming : 11 oktober 2013, Lid RvC sinds 1 januari 2022
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Lopik
Beroep : Melkveehouder
Overige functies : Gemeenteraadslid VVD Lopik
Huidige zittingstermijn : 2022-2025
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

ing. Erik (E.W.G.) van Valkengoed (1974)

Functie : Lid Raad van Commissarissen
Benoeming : 23 maart 2010, algemeen plaatsvervanger vanaf 2 mei 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Leusden
Beroep : Melkveehouder
Overige functies : Geen
Huidige zittingstermijn : 2018-2022
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Jan (J.C.P.) Vermeer (1969)

Functie : Lid Raad van Commissarissen
Benoeming : 21 mei 2008
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Moergestel
Beroep : Varkenshouder
Overige functies : Geen
Huidige zittingstermijn : 2016-2022
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Alex (A.) Visch (1978)

Functie : Lid Raad van Commissarissen
Benoeming : 25 maart 2015
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : 't Harde
Beroep : Pluimveehouder
Overige functies : Lid sectoradviescommissie NVP
Huidige zittingstermijn : 2019-2023
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Theo (T.N.) van Zoest (1984)

Functie : Lid Raad van Commissarissen
Benoeming : 8 oktober 2010, Lid RvC sinds 1 januari 2022
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Reeuwijk
Beroep : Melkveehouder
Overige functies : Geen
Huidige zittingstermijn : 2022-2024
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Auditcommissie

E.W.G. van Valkengoed (voorzitter)
G. van den Berg
H. Jolink
A.G.M. van Schaaijk

Remuneratiecommissie

A. Visch (voorzitter)
O.A. van Dobbenburgh (secretaris)
Y. de Groot-Krikke

Selectie- en benoemingscommissie

O.A. van Dobbenburgh (voorzitter)
Y. de Groot-Krikke (secretaris)
A. Visch

Ledenraad

Jan (J.) de Koning (1981)

Functie : Vicevoorzitter Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Lunteren
Beroep : Biologische pluimveehouder
Huidige zittingstermijn : 2018-2022
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Joke (J.) van Egteren-van Coeverden (1970)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Diepenheim
Beroep : Melkveehouder
Huidige zittingstermijn : 2018-2022
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Yvonne (Y.) Verhoeven-Piek (1992)

Functie : Secretaris Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Lelystad
Beroep : Melkveehouder
Huidige zittingstermijn : 2020-2022
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Albrecht (J.A.) Finnema (1980)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Warstiens
Beroep : Melkveehouder
Huidige zittingstermijn : 2020-2025
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Ben (B.) Apeldoorn (1970)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Woudenberg
Beroep : Melkveehouder
Huidige zittingstermijn : 2019-2023
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Mike (M.) Gering (1977)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 1 april 2021
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Hengevelde
Beroep : Pluimveehouder
Huidige zittingstermijn : 2021-2025
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Jelle (J.J.) Bangma (1974)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 1 april 2019
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Nij-Beets
Beroep : Melkveehouder
Huidige zittingstermijn : 2019-2023
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Dick (D.W.) de Groot (1972)

Functie : Lid ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2014, lid Ledenraad
vanaf 1 januari 2022
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Giessenburg
Beroep : Melkveehouder
Huidige zittingstermijn : 2022-2023
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Dennis (D.) van Dasselaar (1990)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 1 april 2020
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Nijkerk
Beroep : Melkvee- en biologische varkens-
houder
Huidige zittingstermijn : 2020-2024
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Sjoerd (S.) Haarlink (1980)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Beltrum
Beroep : Varkenshouder
Huidige zittingstermijn : 2018-2022
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Jolanda (J.) van Doren (1965)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Zeeland
Beroep : Pluimveehouder
Huidige zittingstermijn : 2020-2024
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Wim (W.) van Helvoort (1966)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Someren
Beroep : Melkveehouder
Huidige zittingstermijn : 2020-2024
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Antoinette (A.M.) van Kats-van Lent (1964)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 30 juli 2020, lid Ledenraad vanaf 1 januari 2022
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Lopik
Beroep : Melkveehouder
Huidige zittingstermijn : 2022-2022
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Kees (C.W.) Kortileve (1968)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 8 oktober 2010, lid Ledenraad vanaf 1 januari 2022
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Noordeloos
Beroep : Melkveehouder
Huidige zittingstermijn : 2022-2024
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Jeroen (J.) van Middelaar (1971)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Koudum
Beroep : Melkveehouder
Huidige zittingstermijn : 2019-2023
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Henri (H.J.M.) Peters (1971)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 1 april 2021
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Leunen
Beroep : Varkenshouder
Huidige zittingstermijn : 2021-2025
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Carla (K.C.) van der Spek-de Vries (1968)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Houwerzijl
Beroep : Pluimveehouder
Huidige zittingstermijn : 2019-2023
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Mattieu (M.F.) Spruit (1973)

Functie : Lid ledenraad
Benoeming : 12 oktober 2012, lid Ledenraad sinds 1 januari 2022
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Oudewater
Beroep : Melkvee- en varkenshouder
Huidige zittingstermijn : 2022-2024
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Ben (B.) Vlemminx (1993)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Oirschot
Beroep : Varkenshouder
Huidige zittingstermijn : 2016-2022
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Erwin (E.) van de Wolfshaar (1984)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 10 oktober 2016
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Vragender
Beroep : Varkenshouder
Huidige zittingstermijn : 2020-2025
Herkiesbaar : niet herkiesbaar

Jan (J.) Woudstra (1984)

Functie : Lid Ledenraad
Benoeming : 1 april 2021
Nationaliteit : Nederlands
Woonplaats : Menaldum
Beroep : Melkveehouder
Huidige zittingstermijn : 2021-2025
Herkiesbaar : 1x herkiesbaar

Adressen

Coöperatie ABZ De Samenwerking U.A.

ABZ Diervoeding en De Samenwerking
Postbus 5, 3860 AA Nijkerk
E info@abzdiervoeding.nl
W www.abzdiervoeding.nl
www.desamenwerking.nl

Kantoor Nijkerk
Westkadijk 4, 3861 MB Nijkerk
T 033 422 1510

Kantoor Eindhoven
Hastelweg 159, 5652 CJ Eindhoven
T 040 238 0777

Kantoor Haastrecht
Provincialeweg Oost 34a, 2851 AE Haastrecht
T 0182 502 344

Kantoor Stroobos
Groningerstreek 20, 9871 PG Stroobos
T 0512 35 1281

Productielocatie Nijkerk
Ampèrestraat 1B, 3861 NC Nijkerk

Productielocatie Eindhoven
Hastelweg 159, 5652 CJ Eindhoven

Productielocatie Haastrecht
Provincialeweg Oost 36, 2851 AE Haastrecht

Productielocatie Stroobos
Groningerstreek 20, 9871 PG Stroobos

Productielocatie Markelo
Goorseweg 3, 7475 BB Markelo

Productielocatie Leusden
Hamersveldseweg 138, 3833 GV Leusden

Colofon

Uitgave : Coöperatie ABZ De Samenwerking U.A.

Druk : VdR druk & print, Nijkerk

*ABZ*Diervoeding

DE SAMENWERKING